

JUSTITSMINISTERIET

Dato: 15. marts 2018
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsbeh: Marie Mølsted
Sagsnr.: 2017-731-0016
Dok.: 666656

UDKAST

Forslag til

Lov om ændring af straffeloven og retsplejeloven

(Retsvirkninger af et foreløbigt forbud mod eller en opløsning af en forening)

§ 1

I straffeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 977 af 9. august 2017, som ændret senest ved lov nr. [...], foretages følgende ændringer:

1. § 75, stk. 5, affattes således:

”Når en forening opløses ved dom, kan dens formue og øvrige ejendele konfiskeres.”

2. § 132 a affattes således:

”§ 132 a. Den, der deltager i videreførelsen af en forening, efter den foreløbig er forbudt af regeringen eller opløst ved dom, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år.

Stk. 2. Den, der, uden at forholdet er omfattet af stk. 1, på offentligt sted, i kriminalforsorgens institutioner eller med forsæt til udbredelse i en videre kreds besidder eller anvender en forenings kendetegn, efter foreningen er foreløbig forbudt af regeringen eller opløst ved dom, straffes med fængsel indtil 6 måneder.”

3. Efter § 132 a indsættes:

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

”§ 132 b. Politiet kan forbyde en person, som har haft en tæt tilknytning til en forening, der er foreløbig forbudt af regeringen eller opløst ved dom, at færdes og opholde sig bestemte steder, hvis det vurderes at være af væsentlig betydning for at sikre, at foreningen ikke videreføres.

Stk. 2. Politiet kan påbyde personer, som på et bestemt sted deltager i en forsamling af personer, hvoraf en stor del har haft en tilknytning til en forening, som inden for de seneste 10 år er foreløbig forbudt af regeringen eller opløst ved dom, at forlade det pågældende sted eller forsamlingen, hvis forsamlingen er egnet til at skabe utryghed for de omkringboende eller forbi-passerende.

Stk. 3. Forbud efter stk. 1 skal meddeles skriftligt og være begrundet. For forbuddet skal fastsættes en frist, der ikke kan overstige 1 år. Fristen kan forlænges med indtil 6 måneder ad gangen.

Stk. 4. Overtrædelse af et forbud meddelt efter stk. 1 straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år.

Stk. 5. Manglende efterkommelse af et påbud efter stk. 2 straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder.”

§ 2

I retsplejeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1101 af 22. september 2017 som senest ændret ved lov nr. [...], foretages følgende ændringer:

1. Efter § 803 indsættes:

”§ 803 a. En forenings formue og øvrige ejendele kan beslaglægges, hvis foreningen foreløbig forbydes af regeringen.”

2. I § 804, *stk. 3*, ændres ”§ 807, *stk. 5*” til: ”§ 807, *stk. 6*”.

3. I § 806 indsættes efter *stk. 4* som nyt stykke:

”*Stk. 5.* Politiet kan træffe beslutning om beslaglæggelse efter § 803 a. Reglen i *stk. 4, 2. pkt.*, finder tilsvarende anvendelse.”

Stk. 5-8 bliver herefter *stk. 6-9*.

4. I § 807, *stk. 1*, indsættes efter ”§ 806, *stk. 4*”: ”eller 5”.

5. I § 807, *stk. 3*, ændres ”§ 806, *stk. 6, 1. pkt.*” til: ”§ 806, *stk. 7, 1. pkt.*”.

6. I § 807 a ændres ”§ 806, *stk. 8*” til: ”§ 806, *stk. 9*”.

7. I § 807 b, stk. 3, indsættes som 3. pkt.:

”1. og 2. pkt. finder tilsvarende anvendelse ved beslaglæggelse efter § 803 a.”

8. I § 807 d, stk. 1, udgår ”og”, og efter ”§ 803, stk. 1, 1. pkt.,” indsættes: ”og § 803 a”.

§ 3

Loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

§ 4

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Indholdsfortegnelse

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning

2. Lovforslagets hovedpunkter

2.1. Beslaglæggelse og konfiskation

2.1.1. Gældende ret

2.1.2. Justitsministeriets overvejelser

2.1.3. Den foreslåede ordning

2.2. Videreførelse af en forening, der er foreløbig forbudt eller opløst i medfør af grundlovens § 78

2.2.1. Gældende ret

2.2.2. Justitsministeriets overvejelser

2.2.3. Den foreslåede ordning

2.3. Opholdsforbud mv. for personer tilknyttet en forbudt eller opløst forening

2.3.1. Gældende ret

2.3.2. Justitsministeriets overvejelser

2.3.3. Den foreslåede ordning

3. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.

5. Administrative konsekvenser for borgerne

6. Miljømæssige konsekvenser

7. Forholdet til EU-retten

8. Hørte myndigheder og organisationer

9. Sammenfattende skema

1. Indledning

I lyset af eskaleringen af konflikten i bandemiljøet i København, som bl.a. har ført til flere drab og en lang række skudepisoder i det offentlige rum, anmodede Justitsministeriet i august 2017 Rigsadvokaten og Rigspolitiet om at vurdere, om der er grundlag for at indlede en sag ved domstolene om opløsning af bandegruppen Loyal To Familia i medfør af grundlovens § 78.

Rigsadvokaten og Rigspolitiet har vurderet, at der er grundlag for at gå videre med en sådan sag, og sagen er nu forankret hos Københavns Politi. Regeringen vil overveje at anvende adgangen til i medfør af grundlovens § 78, stk. 3, at nedlægge et foreløbigt forbud mod foreningen fra det tidspunkt, hvor en eventuel sag er klar til at blive anlagt ved domstolene.

Det er vigtigt, at det strafferetlige værn mod at fortsætte en forening, efter at den med hjemmel i grundloven foreløbig er forbudt eller opløst ved dom, er så effektivt som muligt, så det sikres, at de kriminelle eller samfundsskadelige aktiviteter, som udføres af sådanne foreninger, bringes til ophør.

Lovforslaget indeholder følgende elementer:

- Det foreslås at nyaffatte straffelovens § 132 a om videreførelse af en forbudt eller opløst forening med henblik på at præcisere bestemmelsens anvendelsesområde.
- Det foreslås at indsætte en udtrykkelig bestemmelse i straffelovens § 132 a, stk. 2, om, at en forbudt eller opløst forenings kendetegn ikke må besiddes eller anvendes på offentligt sted, i kriminalforsorgens institutioner eller med forsæt til udbredelse i en videre kreds.
- Det foreslås, at politiet får hjemmel til at pålægge en person, der havde tilknytning til en forbudt eller opløst forening, et opholdsforbud, hvis det vurderes at være af væsentlig betydning for at sikre, at foreningen ikke videreføres.
- Det foreslås, at politiet får hjemmel til at påbyde personer at forlade en forsamling, som er egnet til at skabe utryghed, hvis en stor del af forsamlingen havde tilknytning til en forbudt eller opløst forening.
- Det foreslås at nyaffatte straffelovens § 75, stk. 5, om konfiskation af en opløst forenings formue mv. med henblik på at præcisere bestemmelsens anvendelsesområde.
- Det foreslås at indsætte en ny bestemmelse i retsplejeloven om, at der kan ske beslaglæggelse af en forenings formue og øvrige ejendele, hvis foreningen foreløbig forbydes af regeringen.

2. Lovforslagets hovedpunkter

2.1. Beslaglæggelse og konfiskation

2.1.1. Gældende ret

Det fremgår af straffelovens § 75, stk. 5, at en forenings formue, arkiv, protokoller og lignende kan konfiskeres, når en forening opløses ved dom.

Bestemmelsen blev indsat i straffeloven ved lov nr. 87 af 15. marts 1939 om ændringer i og tilføjelser til borgerlig straffelov af 15. april 1930. Om baggrunden for bestemmelsen, der oprindeligt gjorde konfiskation i de pågældende tilfælde obligatorisk, fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at det må anses for rimeligt, at midler, der af en forening er samlet til fremme af lovstridige formål, i alle tilfælde konfiskeres, når foreningen opløses ved dom, og at det samme gør sig gældende for så vidt angår foreningens arkiv, protokoller og lignende, jf. Rigsdagstidende 1938-39, Tillæg A, sp. 3767.

Ved lov nr. 212 af 4. juni 1965 om ændringer i borgerlig straffelov (Konfiskation, fuldbyrdelse af frihedsstraf m.v.) blev konfiskation i medfør af bestemmelsen gjort fakultativ. Det fremgår af lovforslagets bemærkninger, at der som overvejende hovedregel bør ske konfiskation af formue mv. i forbindelse med en forenings opløsning, men at bestemmelsen ikke bør afskære enhver mulighed for at undlade konfiskation, således at formue f.eks. fordeles mellem medlemmerne eller af disse skænkes til et velgørende formål, jf. Folketingstidende 1964-65, Tillæg A, sp. 968.

Der er ikke i dag mulighed for efter retsplejeloven at beslaglægge en forenings formue mv., hvis foreningen foreløbig forbydes af regeringen.

2.1.2. Justitsministeriets overvejelser

Den gældende bestemmelse i straffelovens § 75, stk. 5, er indsat ved lov nr. 87 af 15. marts 1939, og forarbejderne til bestemmelsen er sparsomme. Bestemmelsen er endvidere ikke anvendt i praksis. Der er efter Justitsministeriets opfattelse behov for at skabe større klarhed over bestemmelsens anvendelsesområde, ved at der i bemærkningerne angives nærmere retningslinjer herom.

Der er samtidig efter Justitsministeriets opfattelse behov for, at foreningens formue og øvrige ejendele kan beslaglægges, hvis foreningen foreløbig forbydes af regeringen. En bestemmelse herom vil sikre, at foreningens formue og øvrige ejendele er til stede, hvis foreningen senere opløses ved dom, og formuen mv. skal konfiskeres. Idet det forudsættes, at en forbudt eller opløst forenings formue mv. beslaglægges og senere konfiskeres, medmindre der konkret foreligger helt særlige omstændigheder, og at der dermed ikke er overladt meget for politiet at tage stilling til, er der efter Justitsministeriets opfattelse ikke behov for, at politiet forud for beslaglæggelsen indhenter en retskendelse. Der vil imidlertid være adgang til domstolskontrol af beslaglæggelsen efterfølgende, hvor foreningen vil kunne pege på helt særlige omstændigheder, som kan begrunde, at der ikke skal foretages beslaglæggelse.

2.1.3. Den foreslåede ordning

Efter den foreslåede bestemmelse i straffelovens § 75, stk. 5, kan en forenings formue og øvrige ejendele konfiskeres, når foreningen opløses ved dom.

Med den foreslåede bestemmelse vil der være adgang til at konfiskere alt, hvad en forening, der opløses ved dom, ejer. Det gælder foreningens eventuelle formue, herunder bankindestående eller likvide midler, og alle foreningens øvrige ejendele, herunder foreningens arkiv og protokoller, uanset om de pågældende ejendele har en økonomisk værdi.

Bestemmelsen er i overensstemmelse med gældende ret formuleret, så konfiskation er fakultativt. Det forudsættes imidlertid, at adgangen til konfiskation anvendes, medmindre der konkret foreligger helt særlige omstændigheder.

Bestemmelsen kan først anvendes på tidspunktet for opløsning af foreningen. Der vil i almindelighed i forbindelse med et foreløbigt forbud mod en forening være anledning til at beslaglægge foreningens formue og øvrige ejendele med henblik på senere konfiskation. Det foreslås på den baggrund, at der gives mulighed for sådan beslaglæggelse efter retsplejeloven.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 1, og § 2, nr. 1-8, og bemærkningerne hertil.

2.2. Videreførelse af en forening, der er foreløbig forbudt eller opløst i medfør af grundlovens § 78

2.2.1. Gældende ret

2.2.1.1. Borgerne har i medfør af grundlovens § 78, stk. 1, ret til uden forudgående tilladelse at danne foreninger i ethvert lovligt øjemed. Foreninger, der virker ved eller søger at nå deres mål ved vold, anstiftelse af vold eller lignende strafbar påvirkning af anderledes tænkende, bliver at opløse ved dom, jf. grundlovens § 78, stk. 2.

Ingen forening kan ifølge grundlovens § 78, stk. 3, opløses ved regeringsforanstaltning. Dog kan en forening foreløbig forbydes, men der skal da straks anlægges sag imod den til dens opløsning. Sager om opløsning af politiske foreninger skal uden særlig tilladelse kunne indbringes for rigets øverste domstol, jf. grundlovens § 78, stk. 4.

Det følger af grundlovens § 78, stk. 5, at opløsningens retsvirkninger fastsættes nærmere ved lov.

Sager, hvorunder det offentlige nedlægger påstand om ophævelse af en forening, behandles i strafferetsplejens former, jf. retsplejelovens § 684, stk. 1, nr. 2.

Det følger af retsplejelovens § 701, stk. 1, at sager mod en forening til dens ophævelse i medfør af grundlovens § 78 forfølges ved den ret, i hvis kreds foreningen eller dens bestyrelse har sit sæde, eller, når sådant ikke med sikkerhed kan udfindes, hvor et af bestyrelsens medlemmer bor.

2.2.1.2. Den, der deltager i fortsættelsen af en forenings virksomhed, efter at denne er foreløbig forbudt af regeringen eller opløst ved dom, straffes ifølge straffelovens § 132 a med bøde eller fængsel indtil 2 år.

Bestemmelsen blev indsat i straffeloven ved lov nr. 87 af 15. marts 1939 om ændringer i og tilføjelser til borgerlig straffelov af 15. april 1930.

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at straffelovens § 132 a ikke alene har til formål at hjemle straf for den, der deltager i fortsættelsen af en forenings virksomhed, efter at den er foreløbig forbudt eller opløst ved dom, men at bestemmelsen også rammer den, der opretter eller deltager i ledelsen

af en forening, der i virkeligheden kun er en fortsættelse af den forbudte eller ved dom opløste forening, jf. Rigsdagstidende 38/39, Tillæg A, sp. 3773.

Ved lov nr. 218 af 31. marts 2004 om ændring af strafferammer og bestemmelser om straffastsættelse mv. blev strafferammen i straffelovens § 132 a forhøjet fra 1 til 2 års fængsel. Det fremgår af forarbejderne til lovforslaget om baggrunden herfor, at strafferammen skal afspejle den risiko for kriminelle eller samfundsskadelige aktiviteter, som en fortsættelse af foreningen vil medføre. Ændringen betød desuden, at reglerne om varetægtsfængsling vil kunne finde anvendelse.

Der blev ved lovændringen også indsat bødestraf i strafferammen, og som konsekvens heraf blev den del af bestemmelsen, der oprindeligt hjemlede en mildere straf for personer, som uden egentlig at deltage i foreningens virksomhed, meldte sig ind i den, efter at den var blevet forbudt eller opløst ved dom, ophævet. Formålet hermed var at sikre, at de pågældende personer kan straffes på samme måde som de af foreningens hidtidige medlemmer, der fortsætter foreningens virksomhed, efter at den er blevet forbudt eller ophævet ved dom, og der var således ikke tilsigtet en ændring af det hidtidige strafbare område, jf. Folketingstidende 2003-04, Tillæg A, side 3329.

Bestemmelsen er ikke anvendt i praksis.

2.2.1.3. Straffeloven indeholder ikke i dag et forbud mod at anvende en forenings kendetegn, efter foreningen er foreløbig forbudt af regeringen eller opløst ved dom.

En indsat, der afsoner fængselsstraf eller forvaring i kriminalforsorgens institutioner, har efter straffuldbyrdelseslovens § 36, stk. 1, ret til at medtage, besidde og råde over egne genstande i institutionen, medmindre dette er uforeneligt med ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn.

Der er i genstandsbekendtgørelsen fastsat undtagelser til retten til at råde over egne genstande. Således må indsatte og varetægtsarrestanter i kriminalforsorgens institutioner efter § 2, stk. 1, nr. 1, ikke medtage, besidde eller råde over genstande, som besiddes i strid med den almindelige lovgivning. Efter genstandsbekendtgørelsens § 2, stk. 1, nr. 12, må indsatte i kriminalforsorgens institutioner endvidere ikke medtage, besidde eller råde

over tøj og andre genstande, der kan virke som en magtdemonstration over for andre.

Sidstnævnte forbud omfatter ikke alene veste, pandebånd, håndledsremme, t-shirts og lignende, som er forbeholdt medlemmer og støttepersoner til magtgrupper, men også andre genstande, herunder udsmykningsgenstande med slogans og/eller symboler for magtgrupper, som kan erhverves af alle. Forbuddet omfatter også genstande, som indsatte tilvirker i institutionen, eksempelvis tøj og udsmykningsgenstande. En bandegruppes kendetegn i form af f.eks. rygmærker, emblemer og logoer vil således ikke kunne besiddes i kriminalforsorgens institutioner.

Overtræder en indsat i en af kriminalforsorgens institutioner forbuddene fastsat i genstandsbekendtgørelsen § 2, stk. 1, nr. 1 eller 12, fastsætter kriminalforsorgsområdet en disciplinærstraf i medfør af disciplinærstrafbekendtgørelsen. Efter varetægtsbekendtgørelsens § 89 ikendes en varetægtsarrestant disciplinærstraf efter reglerne i disciplinærstrafbekendtgørelsen. Som disciplinærstraf kan anvendes advarsel, bøde og strafcelle.

2.2.2. Justitsministeriets overvejelser

2.2.2.1. Den gældende bestemmelse i straffelovens § 132 a er indsat ved lov nr. 87 af 15. marts 1939, og forarbejderne til bestemmelsen er sparsomme. Bestemmelsen er endvidere ikke anvendt i praksis. Der er derfor efter Justitsministeriets opfattelse behov for at skabe større klarhed over bestemmelsens anvendelsesområde ved, at der i bemærkningerne angives nærmere retningslinjer om, hvilken adfærd mv. der er strafbar efter bestemmelsen.

Justitsministeriet finder, at bestemmelsen fortsat bør finde anvendelse allerede fra det tidspunkt, hvor der i medfør af grundlovens § 78, stk. 3, er nedlagt et foreløbigt forbud mod foreningen. Ministeriet har herved lagt vægt på, at et sådant forbud i vidt omfang er indholdsløst, hvis det ikke kan håndhæves strafferetligt. Dette indebærer også, at overtrædelser af et foreløbigt forbud vil kunne straffes, selv om domstolene senere måtte nå frem til, at der ikke er grundlag for at opløse foreningen.

Justitsministeriet finder, at overtrædelse af forbuddet mod at videreføre foreningen fortsat skal kunne straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år. Når der henses til, at foreningen er forbudt eller opløst, fordi den f.eks. virker ved vold, finder Justitsministeriet behov for, at der som udgangspunkt udmåles en ubetinget frihedsstraf på 40 dage i førstegangstilfælde for i strid

med bestemmelsen at videreføre foreningen. Justitsministeriet lægger i den forbindelse vægt på, dels at der er behov for en klar og kontant reaktion fra samfundets side, hvis forbuddet eller opløsningen skal have virkning i praksis, dels at en sådan straf vil give grundlag for varetægtsfængsling, hvis betingelserne i retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 1-3, er opfyldt.

Justitsministeriet har overvejet, om der er behov for at foretage ændringer i bestemmelserne i f.eks. straffeloven, hvor det fremgår af lovteksten, at anvendelse beror på f.eks. et tilhørsforhold til en gruppe. Det er imidlertid Justitsministeriets opfattelse, at disse bestemmelser omfatter tilhørsforhold uafhængigt af, om den pågældende gruppe som forening er forbudt eller opløst. Afgørende for, om bestemmelserne kan anvendes, er således, om der reelt er eksempelvis det krævede tilhørsforhold til en gruppe.

2.2.2.2. Anvendelsen af f.eks. rygmærker, tøj eller andre symboler og kendetegn, der knytter sig til en forening, kan virke utryghedsskabende, hvis foreningen offentligt er forbundet med kriminalitet, herunder blandt andet personfarlig kriminalitet. Samtidig anvendes disse kendetegn ofte som led i magtdemonstrationer eller rekruttering af medlemmer til foreningen. Er der således tale om en forening, som foreløbig er forbudt af regeringen eller opløst ved dom, fordi foreningen f.eks. virkede ved vold, vil fortsat anvendelse af foreningens kendetegn kunne give anledning til betydelig utryghed. Anvendelse af foreningens kendetegn, efter foreningen er forbudt eller opløst, vil efter omstændighederne kunne straffes som en videreførelse af foreningen efter den foreslåede § 132 a, stk. 1.

For imidlertid at sikre at det i alle tilfælde gøres strafbart for medlemmerne af en forbudt eller opløst forening eller andre personer at anvende foreningens kendetegn og dermed for at sikre håndhævelsen af et foreningsforbud, foreslås det, at der i straffelovens § 132 a indsættes et nyt stykke herom. Bestemmelsen bør efter Justitsministeriets opfattelse omfatte besiddelse og anvendelse af kendetegn på offentligt sted, i kriminalforsorgens institutioner eller med forsæt til udbredelse i en videre kreds, idet sådan besiddelse eller anvendelse kan give anledning til utryghed.

Henset til den utryghed, som besiddelse eller anvendelse af rygmærker eller andre kendetegn for en forbudt eller opløst forening kan skabe, samt til, at anvendelse af kendetegnene kan have til formål at vise ejerskab over et eller flere områder med henblik på at påvirke andres færden i de pågældende områder eller at rekruttere andre som medlemmer af foreningen, finder Justitsministeriet, at der som udgangspunkt bør fastsættes en kort frihedsstraf

også i førstegangstilfælde af overtrædelse af den foreslåede § 132 a, stk. 2, medmindre den dømte ikke har nogen form for tilknytning til foreningen.

Selv om en indsats besiddelse af en forbudt eller opløst forenings kendetegn som anført i pkt. 2.2.1.3 vil være omfattet af bl.a. forbuddet i genstandsbeholdningsloven og efter omstændighederne også af forbuddet i straffelovens § 132 a mod at videreføre en forening, der er forbudt eller opløst, finder Justitsministeriet behov for, at det foreslåede forbud i straffeloven mod besiddelse og anvendelse af sådanne kendetegn også finder anvendelse i kriminalforsorgens institutioner.

Dette er efter Justitsministeriets opfattelse nødvendigt for at modvirke, at foreningens aktiviteter, herunder navnlig rekruttering af nye medlemmer, søges videreført i kriminalforsorgens institutioner, hvor der relativt set vil kunne være samlet mange tidligere medlemmer af en opløst forening. Hertil kommer, at besiddelse eller anvendelse af rygmærker og andre kendetegn, der knytter sig til en forbudt eller opløst forening, kan virke særlig utryghedsskabende i fængsler, idet der ikke sjældent blandt de medindsatte vil være personer, som har været i konflikt med den pågældende forening. Ligeledes er en andel af de medindsatte såkaldt ”svage indsatte”, som er særligt påvirkelige over for markeringer fra den nævnte type af grupperinger.

Endvidere vil en indsats besiddelse eller anvendelse af de nævnte kendetegn kunne være specielt utryghedsskabende over for fængselspersonalet, herunder hvis der tidligere har været episoder, hvor (tidligere) medlemmer af den pågældende forening har overfaldet fængselspersonale.

Af samme årsager finder Justitsministeriet behov for, at forbuddet mod besiddelse og anvendelse af kendetegn skal gælde generelt i hele institutionen, herunder i den enkeltes celle, idet de indsatte bl.a. i fritiden kan have adgang til at være sammen i hinandens celler.

2.2.3. Den foreslåede ordning

2.2.3.1. Det foreslås, at straffelovens § 132 a, stk. 1, nyaffattes. Efter forslaget straffes personer, der viderefører en forening, efter at den foreløbig er forbudt af regeringen eller opløst ved dom.

Bestemmelsen vil finde anvendelse på videreførelse af en forening fra det tidspunkt, hvor den er foreløbig forbudt af regeringen eller opløst ved dom.

Den foreslåede bestemmelse omfatter enhver videreførelse af foreningen, herunder alle former for aktiviteter, som kan henføres direkte eller indirekte til en forbudt eller opløst forening. Bestemmelsen indebærer således, at alle aktiviteter, der f.eks. udøves af eller for foreningen, er ulovlige. Det gælder således også ellers lovlige aktiviteter, som foreningen måtte udføre, og dette gælder, uanset om foreningen efter forbuddet eller opløsningen måtte være stoppet med at udføre ulovlige aktiviteter. Bestemmelsen omfatter endvidere enhver form for medlemskab af foreningen, ligesom handlinger, der har til formål at rekruttere nye medlemmer til foreningen, vil være omfattet.

Brug af foreningens kendetegn, herunder udsmykning, symboler, navn, logo mv., vil også være omfattet af den foreslåede bestemmelse i stk. 1, hvis det kan påvises, at kendetegnet anvendes som led i en videreførelse af foreningen. For så vidt angår anvendelsen af foreningens kendetegn, der ikke kan karakteriseres som en videreførelse af foreningen, henvises til den foreslåede bestemmelse i stk. 2, jf. pkt. 2.2.3.2 nedenfor.

I overensstemmelse med gældende ret vil også personer, der opretter eller fremmer virksomheden i en ”ny” forening, som i realiteten er en fortsættelse af den forening, der foreløbig er forbudt eller opløst ved dom, kunne straffes i medfør af straffelovens § 132 a. Bestemmelsen omfatter således også såkaldte erstatningsforeninger, uanset om oprettelsen heraf er sket for at skjule, at der reelt er tale om en forbudt eller opløst forening.

Visse foreninger er meget aktive i det offentlige rum, herunder fordi de på forskellig vis søger direkte eller indirekte at sprede et budskab relateret til foreningen. I forhold til f.eks. bandegrupperinger kan der være tale om, at personer med tilknytning til banden forsamlers sig i grupper af varierende størrelse i det offentlige rum på nærmere bestemte steder afhængig af den pågældende gruppering. Herved forsøger gruppen ofte at dominere det pågældende område, som anses som gruppens territorium.

Hvis sådanne forsamlingsbestående af fortrinsvis personer, der har været medlem af eller tilknyttet en forening, som er forbudt eller opløst, fortsættes – eventuelt uden anvendelse af bandens kendetegn – efter tidspunktet for forbuddet eller opløsningen, vil der kunne være tale om en videreførelse af foreningen, der er i strid med den foreslåede bestemmelse. Det vil imidlertid bero på en konkret vurdering, om der f.eks. blot er tale om et led i personernes sociale aktiviteter, eller om der reelt er tale om, at foreningen videreføres. Der kan herved bl.a. lægges vægt på, om forsamlingen foregår og finder sted på væsentlig samme måde, som forsamlingsrelateret til banden fo-

regik forud for forbuddet eller opløsningen. Der vil endvidere bl.a. kunne lægges vægt på andre omstændigheder, der f.eks. understøtter, at foreningen videreføres. Den omstændighed, at forsamlingen også består af personer uden tilknytning til den pågældende bande, indebærer ikke i sig selv, at der ikke kan være tale om videreførelse af foreningen.

Det bemærkes, at lignende former for dominans, magtdemonstrationer eller manifestationer også ses udført i bandemiljøet af enkeltpersoner i områder, som – af banden – anses som bandens territorium. Dette kan f.eks. ske ved, at en eller flere personer virker som vagter i området. Denne form for adfærd vil også efter omstændighederne kunne straffes som en videreførelse af foreningen.

Der kan også være tale om, at foreningen ønsker at markere sig f.eks. som led i en større demonstration, ved andre større begivenheder, i nattelivet eller i forbindelse med retsmøder eller løsladelser af foreningens medlemmer mv. Også i disse tilfælde vil det efter omstændighederne være en strafbar overtrædelse af den foreslåede bestemmelse.

Det gælder generelt, at der vil kunne være grundlag for at straffe for medvirken til overtrædelse af forbuddet mod at videreføre foreningen, herunder af personer, som udlejer lokaler til brug for foreningen, som hoster et domæne på internettet til brug for foreningen, eller som fremstiller eller sælger foreningens merchandise, hvis det fornødne forsæt foreligger.

Det bemærkes, at personer, der i generelle vendinger udtaler sig positivt om foreningen og dens budskaber, som udgangspunkt ikke kan straffes i medfør af bestemmelsen, hvis der er tale om rene sympatitilkendegivelser, og det i øvrigt ikke kan anses som en videreførelse af foreningen. Har de pågældende udtalelser imidlertid karakter af en generel opfordring til at videreføre en forening, som er opløst ved dom eller foreløbig forbudt, vil forholdet efter omstændighederne kunne straffes i medfør af straffelovens § 136, stk. 1, der kriminaliserer offentlig tilskyndelse til forbrydelse.

Det bemærkes endvidere, at den foreslåede bestemmelse vil kunne anvendes til at håndhæve et foreløbigt forbud frem til endelig dom. Dette gælder også i det tilfælde, hvor byretten når frem til, at der ikke er grundlag for at opløse foreningen, men hvor sagen er anket til landsretten, forudsat at det foreløbige forbud opretholdes.

Der lægges med forslaget op til, at overtrædelse af bestemmelsen straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år. Det forudsættes i den forbindelse, at straffen i førstegangstilfælde som udgangspunkt fastsættes til ubetinget fængsel i 40 dage. Der kan imidlertid afhængig af de konkrete omstændigheder være grundlag for at udmåle markant højere straffe også i førstegangstilfælde.

Fastsættelse af straffen vil fortsat bero på domstolenes konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige omstændigheder i sagen, og det angivne strafniveau vil kunne fraviges i op- eller nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpende eller formildende omstændigheder af betydning for udmålingen af straffen.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 2, og bemærkningerne hertil.

2.2.3.2. Det foreslås endvidere at indsætte et nyt stykke i straffelovens § 132 a, hvorefter den, der, uden forholdet er omfattet af stk. 1, på offentligt sted, i kriminalforsorgens institutioner eller med forsæt til udbredelse i en videre kreds besidder eller anvender en forenings kendetegn, efter at foreningen er foreløbig forbudt eller opløst ved dom, straffes med fængsel indtil 6 måneder.

Bestemmelsen indebærer et selvstændigt forbud mod at besidde eller anvende en forbudt eller opløst forenings kendetegn i de nævnte tilfælde, og den skal supplere forbuddet i stk. 1 om videreførelse af en forbudt eller opløst forening, der bl.a. omfatter anvendelse af kendetegn, hvis det kan påvises, at anvendelsen er et led i videreførelse af foreningen. Bestemmelsen er således anvendelig i de tilfælde, hvor det ikke kan bevises, at brug af foreningens kendetegn er et udtryk for, at foreningen videreføres.

Alle former for kendetegn i bred forstand samt erstatningskendetegn er omfattet af bestemmelsen, herunder påklædning, rygmærker, emblemer, flag, symboler, logoer, tatoveringer og paroler.

Efter den foreslåede bestemmelse skal kendetegnet besiddes eller anvendes på offentligt sted, i kriminalforsorgens institutioner eller med forsæt til udbredelse i en videre kreds. Herved sigtes til besiddelse eller anvendelse i det offentlige rum eller på steder med adgang for offentligheden, uanset hvor mange personer der rent faktisk har set kendetegnet. Der sigtes endvidere til anvendelse i tilfælde, hvor kendetegnet er anvendt et ikke-offentligt sted, men hvor det er egnet til at blive udbredt i en videre kreds, herunder fordi det spredes i en større eller ubestemt kreds af personer f.eks. via Facebook

eller andre sociale medier. Bestemmelsen vil således i almindelighed ikke omfatte besiddelse eller anvendelse af kendetegnet i udelukkende private sammenhænge, herunder til en privat fest, men hvis flere personer til en privat fest anvender foreningens kendetegn, vil der efter omstændighederne være grundlag for straf efter den foreslåede § 132 a, stk. 1, om videreførelse af foreningen. Den foreslåede bestemmelse vil også finde anvendelse alle steder i kriminalforsorgens institutioner.

Det bemærkes, at besiddelse eller anvendelse af foreningens kendetegn i visse tilfælde vil kunne ske berettiget uanset den foreslåede bestemmelse. Dette gør sig f.eks. i almindelighed gældende, hvis det sker som led i den almindelige nyhedsformidling eller anden journalistisk virksomhed, som led i kunstnerisk virksomhed, forfattervirksomhed eller hvis det i øvrigt sker som led i fremsættelsen af en lovlig ytring, f.eks. i forbindelse med en demonstration.

Det vil således være berettiget at besidde eller anvende f.eks. et banner eller noget tøj, der er påtrykt en forbudt eller opløst forenings navn eller logo, hvis brugen sker som led i fremsættelsen af en lovlig ytring, der f.eks. har til formål at anfægte, kritisere eller skabe debat om forbuddet eller opløsningen af foreningen. Dette indebærer f.eks., at selv medlemmer af foreningen kan besidde eller anvende bannere eller t-shirts påtrykt foreningens navn som led i en demonstration, hvor forbuddet eller opløsningen anfægtes, eller de gældende regler herom kræves ændret.

Det forhold, at personer, der har været tilknyttet en foreløbig forbudt eller opløst forening, anvender foreningens kendetegn i en gruppe og gør gældende, at der er tale om en demonstration, vil naturligvis ikke i sig selv indebære, at det kan lægges til grund, at anvendelsen af kendetegnet er berettiget.

Det vil i visse tilfælde bero på en konkret vurdering, om besiddelse eller anvendelse af foreningens kendetegn sker som led i fremsættelsen af en lovlig ytring, eller om der reelt er tale om at omgå forbuddet mod anvendelse af foreningens kendetegn ved at få anvendelsen til at fremstå som om, at formålet er at ytre sig kritisk om f.eks. opløsningen af foreningen. Der kan f.eks. være tale om, at en person bærer en bluse med foreningens navn påtrykt med store typer, mens det samtidig med meget små typer tilkendes gives, at foreningen bør tillades. I sådanne tilfælde vil der efter en konkret vurdering kunne statueres, at den pågældende person har overtrådt forbud-

det i den foreslåede bestemmelse om anvendelse af foreningens kendetegn, og der vil således kunne straffes for overtrædelse af bestemmelsen.

Der lægges med forslaget op til, at overtrædelse af bestemmelsen straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

Det forudsættes på den baggrund, at straffen i førstegangstilfælde som udgangspunkt fastsættes til ubetinget fængsel i 7 dage. Er der imidlertid tale om, at en person uden nogen form for tilknytning til den forbudte eller opløste forening har overtrådt den foreslåede bestemmelse, vil der i almindelighed kun være grundlag for at udmåle en bøde.

Fastsættelse af straffen vil fortsat bero på domstolenes konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige omstændigheder i sagen, og det angivne strafniveau vil kunne fraviges i op- eller nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpende eller formildende omstændigheder af betydning for udmålingen af straffen.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 2, og bemærkningerne hertil.

2.2.3.3. Ytringsfriheden er beskyttet i grundlovens § 77, der fastsætter, at enhver er berettiget til på tryk, i skrift og tale at offentliggøre sine tanker, dog under ansvar for domstolene, samt at censur og andre forebyggende foranstaltninger ingensinde på ny kan indføres.

Bestemmelsens beskyttelse af ytringsfriheden omfatter "enhver". Ytringsfriheden gælder således også for medlemmer af en forening, som måtte være foreløbig forbudt eller opløst ved dom.

Ved fastlæggelsen af, hvilken nærmere beskyttelse af ytringsfriheden grundlovens § 77 indebærer, foretages der almindeligvis en opdeling i henholdsvis den formelle og den materielle ytringsfrihed. Den formelle ytringsfrihed beskytter mod foranstaltninger, der forhindrer selve offentliggørelsen af ytringer. Den materielle ytringsfrihed er udtryk for, at der for ytringer af et vist indhold eller en vis karakter ikke kan fastsættes efterfølgende sanktioner i form af f.eks. straf.

Efter den foreslåede bestemmelse i straffelovens § 132 a, stk. 2, straffes den, der på offentligt sted, i kriminalforsorgens institutioner eller med forsæt til udbredelse i en videre kreds besidder eller anvender en forenings kendetegn, f.eks. gennem påklædning, rygmærker, emblemer, flag, symboler mv., efter

at foreningen er foreløbig forbudt af regeringen eller opløst ved dom. I det omfang besiddelse eller anvendelse af sådanne kendetegn er udtryk for en meningstilkendegivelse eller lignende, vil bestemmelsen kunne indebære et indgreb i den materielle ytringsfrihed, men ikke i den formelle ytringsfrihed.

Det er i den statsretlige litteratur den overvejende opfattelse – som Justitsministeriet kan tilslutte sig – at grundlovens § 77 ikke beskytter den materielle ytringsfrihed, jf. bl.a. Poul Andersen, Dansk Statsforfatningsret (1954), side 670, Alf Ross, Dansk Statsforfatningsret II, 3. udgave ved Ole Espersen (1980), side 716 og 724, Max Sørensen, Statsforfatningsret, 2. udgave ved Peter Germer (1973), side 374, og Jens Peter Christensen m.fl., Grundloven med Kommentarer, 1. udgave (2015), side 503 ff.

Den foreslåede § 132 a, stk. 2, rejser på den baggrund ikke spørgsmål i forhold til grundlovens § 77.

2.2.3.4. Efter artikel 10, stk. 1, i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK) har enhver ret til ytringsfrihed. Denne ret omfatter meningsfrihed og frihed til at modtage eller meddele oplysninger eller tanker.

Ligesom efter grundlovens § 77 gælder retten til ytringsfrihed efter EMRK artikel 10 “enhver”. Bestemmelsen beskytter i modsætning til den overvejende opfattelse i den statsretlige litteratur af grundlovens § 77 den materielle ytringsfrihed.

Ytringsfrihedsbegrebet i EMRK artikel 10, stk. 1, omfatter både ytringer i form af oplysninger om faktiske forhold og tilkendegivelser af personlige meninger. Både indholdet og formen af en ytring er omfattet af beskyttelsen. Talte og skrevne ord samt nonverbale handlinger og aktiviteter er omfattet. Efter praksis fra Menneskerettighedsdomstolen kan artikel 10 også omfatte en persons påklædning, når den er udtryk for en tilkendegivelse af oplysninger eller tanker, jf. f.eks. Domstolens dom af 28. oktober 2014 i sagen Gough mod Storbritannien, præmis 149.

Retten til ytringsfrihed er imidlertid ikke absolut. Da udøvelsen af ytringsfriheden medfører pligter og ansvar, kan den således ifølge EMRK artikel 10, stk. 2, underkastes sådanne formaliteter, betingelser, restriktioner eller straffebestemmelser, som er foreskrevet ved lov og er nødvendige i et demokratisk samfund (krav om proportionalitet) af hensyn til bl.a. den natio-

nale sikkerhed, den offentlige tryghed og hensynet til at forebygge uorden eller forbrydelse.

Når det skal vurderes, om et indgreb i ytringsfriheden er berettiget efter EMRK artikel 10, stk. 2, vil det centrale spørgsmål typisk være, om indgrebet er proportionalt i forhold til det hensyn, indgrebet skal varetage. Indholdet og karakteren af ytringen og den sammenhæng, som den er fremkommet i, vil i den forbindelse have betydning. Hvis ytringen angår et emne af samfundsmæssig interesse og dermed bidrager til den offentlige debat, nyder ytringen en vidtgående beskyttelse.

Efter den foreslåede bestemmelse i straffelovens § 132 a, stk. 2, straffes den, der på offentligt sted, i kriminalforsorgens institutioner eller med forsæt til udbredelse i en videre kreds besidder eller anvender en forenings kendetegn, f.eks. gennem påklædning, rygmærker, emblemer, flag, symboler mv., efter at foreningen er foreløbig forbudt af regeringen eller opløst ved dom. Efter Justitsministeriets opfattelse vil bestemmelsen efter omstændighederne kunne indebære et indgreb i den pågældendes ytringsfrihed efter EMRK artikel 10, stk. 1.

Den foreslåede strafbestemmelse har til formål at sikre håndhævelsen af et foreløbigt forbud eller en endelig opløsning af en forening, der havde et ulovligt øjemed, f.eks. fordi foreningen virkede ved vold. Bestemmelsen varetager således hensynet til den nationale sikkerhed, offentlig tryghed og forebyggelse af uorden eller forbrydelse.

Justitsministeriet vurderer, at den foreslåede bestemmelse ikke går videre, end hvad der er nødvendigt for at varetage disse hensyn.

Justitsministeriet lægger herved navnlig vægt på, at bestemmelsen vedrører kendetegn for en forening, der er foreløbig forbudt eller opløst ved dom, fordi foreningens øjemed er ulovligt, f.eks. fordi foreningen virker ved vold. Staten har over for sådanne samfundsskadelige foreninger en stærk interesse i at hindre foreningens fortsættelse og offentlig anvendelse og udbredelse af foreningens kendetegn.

Det bemærkes i den forbindelse, at bestemmelsen i almindelighed ikke omfatter besiddelse eller anvendelse af foreningens kendetegn som led i almindelig nyhedsformidling eller anden journalistisk virksomhed, herunder forfattervirksomhed, eller som led i fremsættelsen af en i øvrigt berettiget ytring, f.eks. i forbindelse med en demonstration, og hvor anvendelsen såle-

des finder sted som led i den offentlige debat eller nyhedsformidling. Bestemmelsen hindrer således eksempelvis ikke anvendelse af kendetegn for en foreløbig forbudt eller endeligt opløst forening i forbindelse med, at forbuddet eller opløsningen debatteres eller anfægtes politisk.

Justitsministeriet vurderer på den baggrund, at den foreslåede bestemmelse kan gennemføres inden for rammerne af EMRK artikel 10.

2.3. Opholdsforbud mv. for personer tilknyttet en forbudt eller opløst forening

2.3.1. Gældende ret

Straffeloven indeholder ikke i dag en bestemmelse om, at politiet kan meddele en person et opholdsforbud eller påbyde en person at forlade en forsamling i tilknytning til § 132 a om de strafferetlige retsvirkninger af et forbud eller opløsning af en forening.

Straffeloven indeholder i § 79 a en bestemmelse om, at retten i forbindelse med en ubetinget fængselsstraf for bl.a. banderelateret kriminalitet, der omfatter en overtrædelse af straffeloven, lov om euforiserende stoffer eller lov om våben og eksplosivstoffer, ved dommen kan give den dømte et forbud mod at færdes og opholde sig i et eller flere nærmere afgrænsede områder.

Herudover indeholder straffelovens § 236 mulighed for, at retten i forbindelse med dom for navnlig visse seksualforbrydelser kan give den dømte forbud mod at opholde sig eller færdes i et nærmere afgrænset område i nærheden af gerningsstedet.

Endvidere indeholder § 3 i lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning en almindelig regel om opholdsforbud (geografisk bestemt tilhold), hvorefter en person kan forbydes at opholde sig eller færdes i et nærmere afgrænset område i nærheden af en anden persons bolig, arbejdssted mv.

Der findes herudover en række bestemmelser, der giver politiet mulighed for at give påbud, herunder i politiloven og i ordensbekendtgørelsen. Det fremgår således f.eks. af politilovens § 5, stk. 2, nr. 1, jf. stk. 1, at politiet med henblik på at afværge fare for f.eks. forstyrrelse af den offentlige orden bl.a. kan udstede påbud.

Politiet kan endvidere efter politilovens § 7, stk. 3, give påbud om, at en forsamling skal afholdes et andet sted end det påtænkte, når der er begrundet frygt for fare for betydelig forstyrrelse af den offentlige orden, herunder betydelig forstyrrelse af færdslen, eller fare for enkeltpersoners eller den offentlige sikkerhed.

Efter politilovens § 8, stk. 3, nr. 1, jf. stk. 1, kan politiet ved offentlige forsamlinger under åben himmel udstede påbud til forsamlingsdeltagere, der giver anledning til fare for betydelig forstyrrelse af den offentlige orden eller fare for enkeltpersoners eller den offentlige sikkerhed.

Efter ordensbekendtgørelsens § 6, stk. 1, kan politiet påbyde enhver at undlade at stå stille på et bestemt sted eller at færdes frem og tilbage på kortere strækninger, når den pågældendes ophold eller færd medfører ulempe for de omkringboende eller forbipasserende, eller når der er begrundet formodning om, at den pågældende på dette sted udøver en strafbar adfærd.

Endvidere er der efter ordensbekendtgørelsens § 6, stk. 6, adgang til, at politiet kan udstede et såkaldt zoneforbud, hvis en person har udvist en særligt utryghedsskabende adfærd eller ved sin adfærd har bidraget til at skabe særlig utryghed. Zoneforbuddet går ud på, at den pågældende får forbud imod at færdes frem og tilbage eller tage ophold inden for en radius af 500 meter fra det sted, hvor adfærd har fundet sted. Det er en betingelse for meddelelse af forbud, at der er grund til at tro, at den pågældende ellers vil gentage den særligt utryghedsskabende adfærd eller fortsat bidrage til at skabe særlig utryghed inden for det område, som forbuddet vil omfatte. Hvis geografiske eller andre hensyn tilsiger det, kan der fastsættes en radius af indtil 1.000 meter

2.3.2. Justitsministeriets overvejelser

Visse foreninger er meget aktive i det offentlige rum, herunder fordi de på forskellig vis ønsker at foretage magtdemonstrationer eller søger direkte eller indirekte at sprede et budskab relateret til foreningen.

I forhold til f.eks. bandegrupperinger kan der være tale om, at enkeltpersoner relateret til de enkelte grupperinger udøver foreningsvirksomhed i de områder, der anses som den enkelte bandes territorium. Der kan være tale om ulovlige aktiviteter som f.eks. hashsalg, men der kan også være tale om aktiviteter, som ikke i sig selv er strafbare, men som har til formål at domi-

neren området. Eksempelvis ses bandemedlemmer visse steder at tage opstilling i skudsikre veste for at kontrollere et område.

Der kan endvidere være tale om, at personer med tilknytning til f.eks. bandegrupperinger forsamlers sig i grupper af varierende størrelse i det offentlige rum på nærmere bestemte steder afhængig af den pågældende gruppering.

Det er politiets opfattelse, at sådanne handlinger foretaget af enkeltpersoner eller i grupper foregår som led i bandernes virksomhed, idet banderne herved forsøger at sætte sig på områder, som – af banden – anses som bandens territorium, eller at de i øvrigt forsøger at markere sig i et bestemt lokalområde, herunder et boligområde. I visse tilfælde sker dette ved brug af bandegrupperingens logo eller andet kendetegn, så omgivelserne ikke er i tvivl om personernes tilhørsforhold. Der begås også i samme område kriminalitet, herunder hashsalg, som vurderes at kunne henføres til gruppen eller til personer, der er tilknyttet gruppen. Tilstedeværelsen som beskrevet ses ofte i sig selv tilstrækkelig til, at banderne kan markere sig som ønsket.

Tilstedeværelse indebærer i mange tilfælde, at personer eller grupper med tilknytning til bandegrupperingen fremtræder dominerende i området og herved skaber utryghed for de personer, som befinder sig i og omkring området, ved at de kan få en oplevelse af ikke at kunne færdes frit. Dette gælder uafhængigt af, om personen eller gruppen i det konkrete tilfælde ønsker at sende et signal om dominans, eller der eksempelvis blot er tale om at forsamles som led i en social sammenhæng.

Der er efter regeringens opfattelse behov for, at politiet hurtigt kan skride ind over for personer, der havde tilknytning til en forbudt eller opløst forening, hvis det vurderes at være af væsentlig betydning for at sikre, at foreningens virksomhed ikke fortsættes, eller hvis en forsamling af personer, der har tilknytning til en forbudt eller opløst forening, er egnet til at skabe utryghed. Der er således behov for at give politiet hjemmel til administrativt at bestemme, at personerne ikke må opholde sig eller forsamle sig på den beskrevne måde. Det foreslås på den baggrund, at der indsættes en ny bestemmelse i § 132 b om, at politiet under nærmere betingelser kan forbyde personer med tilknytning til en forbudt eller opløst forening at opholde sig nærmere bestemte steder. Endvidere foreslås en regel om, at politiet kan gribe ind over for forsamlings, der er egnet til at skabe utryghed.

Disse forbud og påbud er efter regeringens opfattelse også nødvendige for at sikre, at et forbud mod eller opløsning af en forening, der ikke fortrinsvis forsamlede sig i tilknytning til et klubhus eller lignende, bliver lige så effektivt som et forbud mod eller opløsning af en forening, hvis medlemmer hermed må antages at blive forhindret i at forsamle sig som vanligt, fordi dette fortrinsvis skete i et klubhus eller lignende. Et forbud eller en opløsning vil således i de beskrevne tilfælde kunne blive delvist virkningsløst, hvis ikke det er muligt hurtigt at skride ind over for adfærd i det offentlige rum, som kan give mistanke om, at foreningens aktiviteter fortsættes. Det bemærkes i den sammenhæng, at sådan adfærd efter omstændighederne i sig selv vil være en overtrædelse af den foreslåede § 132 a, stk. 1, om at videreføre en forening, men regeringen finder behov for et yderligere værn over for personer med tilknytning til en forbudt eller opløst forening.

Justitsministeriet finder, at overtrædelse af et forbud efter den foreslåede bestemmelse i § 132 b, stk. 1, ligesom efter den foreslåede § 132 a, stk. 1, bør kunne sanktioneres med bøde eller fængsel indtil 2 år. Endvidere bør der i førstegangstilfælde for overtrædelse af bestemmelsen udmåles en ubetinget frihedsstraf på 40 dages fængsel. Justitsministeriet finder endvidere, at et påbud efter den foreslåede bestemmelse i § 132 b, stk. 2, skal kunne straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder, samt at der i førstegangstilfælde bør udmåles en frihedsstraf på 7 dages fængsel. En sådan straftrussel er efter Justitsministeriets opfattelse nødvendig for at sikre, at politiets påbud efter bestemmelsen efterkommes uden videre.

2.3.3. Den foreslåede ordning

2.3.3.1. Det foreslås med § 132 b, stk. 1, at politiet kan forbyde en person, som har haft en tæt tilknytning til en forening, der er foreløbig forbudt af regeringen eller opløst ved dom, at færdes og opholde sig bestemte steder, hvis det vurderes at være af væsentlig betydning for at sikre, at foreningen ikke videreføres.

Den foreslåede bestemmelse giver politiet adgang til administrativt at give et opholdsforbud til enkeltpersoner på bestemte steder. Opholdsforbud kan gives til flere personer, hvis betingelserne herfor er opfyldt for dem hver især.

Bestemmelsen finder kun anvendelse i forhold til personer, som har haft en tæt tilknytning til en forening, der er foreløbig forbudt af regeringen eller opløst ved dom.

Det er en betingelse for meddelelse af opholdsforbud efter bestemmelsen, at et forbud vurderes at være af væsentlig betydning for at sikre, at foreningen ikke videreføres.

Bestemmelsen overlader et konkret skøn til politiet, der på baggrund af alle tilgængelige oplysninger om den forbudte eller opløste forening samt den pågældende person skal vurdere, om et forbud må antages at være af væsentlig betydning for at sikre, at foreningen ikke videreføres.

Anvendelse af bestemmelsen forudsætter, at der er foretaget en konkret handling eller adfærd, der peger i retning af, at den pågældende eller andre personer ikke respekterer det foreløbige forbud eller opløsningen. I den forbindelse vil en handling eller adfærd, der normalt ikke i sig selv vil kunne give mistanke om en forbrydelse, skulle sammenholdes med den omstændighed, at der er tale om en forbudt eller opløst forening, samt at den pågældende person havde en tæt tilknytning til foreningen, og det vil på den baggrund samlet set kunne give anledning til mistanke om, at foreningens aktiviteter fortsættes eller vil blive fortsat.

Et opholdsforbud efter bestemmelsen vil indebære, at den pågældende person har forbud mod at færdes og opholde sig på de omfattede steder. Dette indebærer, at personen ikke må befinde sig disse steder, jf. dog nedenfor om de personer, der har bopæl eller arbejder i forbudsområdet.

Opholdsforbuddet kan gives på *bestemte steder*. Den geografiske afgrænsning af et opholdsforbud skal efter bestemmelsen sættes i sammenhæng med betingelsen om, at et opholdsforbud skal være af *væsentlig betydning* for at sikre, at en foreløbig forbudt eller opløst forening ikke videreføres. Forbuddet kan således kun udstrækkes til områder, hvor dette væsentlighedskriterium gør sig gældende.

Der kan i forbindelse med vurderingen heraf lægges vægt på, hvor de handlinger eller den adfærd, som giver anledning til opholdsforbuddet, er foretaget, hvor den pågældende person eventuelt er mistænkt for at udføre foreningsaktiviteter, samt hvor foreningen også forud for forbuddet eller opløsningen har været aktive.

Et opholdsforbuds geografiske udstrækning vil afhænge af områdets karakter. Typisk vil et opholdsforbud efter bestemmelsen skulle udstrækkes til f.eks. en plads, en park, en vej samt eventuelt mindre veje i tilknytning her-

til. Der vil imidlertid, når grundlaget for et forbud er meget stærkt, kunne gives forbud i et større område, der tæller en række veje, pladser og parker. Omvendt kan forbuddet ikke udstrækkes til en hel by, bydel eller større kvarter.

Den nærmere fastlæggelse af området skal vurderes konkret i hvert enkelt tilfælde og være i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet. Der skal således være forholdsmæssighed mellem forbuddets virkninger for den pågældende og de hensyn, der taler for at meddele et forbud.

Der skal i den forbindelse lægges vægt på, hvor indgribende opholdsforbuddet vil være for den pågældende persons familie- og arbejdsliv, således at der tages behørigt hensyn til den pågældendes bevægelsesfrihed. Det forhold, at den pågældende bor i området, vil i almindelighed betyde, at et forbud er et mere intensivt indgreb over for den pågældende end over for andre, og dermed indebære, at den konkrete vurdering af betingelserne skærpes. Det er imidlertid ikke udelukket, hvis grundlaget for et opholdsforbud er stærkt, at give en person opholdsforbud et sted, som omfatter området omkring den pågældendes bopæl, idet den pågældende dog fortsat vil kunne færdes i lokalområdet med henblik på arbejde og andre almindelige dagligdags gøremål.

Det geografiske område, der er dækket af forbuddet, skal beskrives præcist. Dette indebærer i almindelighed, at de veje, pladser, parker mv., der er omfattet, skal angives.

2.3.3.2. Det foreslås, at der for forbuddet, som skal være skriftligt og begrundet, skal fastsættes en frist, der ikke kan overstige 1 år. Fristen kan forlænges med indtil 6 måneder ad gangen.

Den nærmere fastlæggelse af den varighed, som forbuddet skal have, skal vurderes konkret i hvert enkelt tilfælde og være i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet.

Meddelelse af forbud efter den foreslåede stk. 1 er en forvaltningsretlig afgørelse, og forvaltningslovens krav om partshøring, begrundelse og klagevejledning mv. finder således anvendelse.

Politiets afgørelse om forbud kan påklages til Rigspolitiet, jf. retsplejelovens § 109, stk. 1. Rigspolitiets afgørelse kan ikke påklages, jf. retsplejelovens § 109, stk. 2.

Endvidere vil lovligheden af et forbud kunne prøves i forbindelse med en straffesag om overtrædelse heraf. Herudover kan lovligheden af et forbud prøves af domstolene efter den almindelige regel i grundlovens § 63.

Der lægges med forslaget op til, at overtrædelse af et opholdsforbud efter bestemmelsen straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år. Det forudsættes i den forbindelse, at straffen i førstegangstilfælde som udgangspunkt fastsættes til ubetinget fængsel i 40 dage.

Fastsættelse af straffen vil fortsat bero på domstolenes konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige omstændigheder i sagen, og det angivne strafniveau vil kunne fraviges i op- eller nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpende eller formildende omstændigheder af betydning for udmålingen af straffen.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 3, og bemærkningerne hertil.

2.3.3.3. Efter artikel 2, stk. 1, i 4. Tillægsprotokol til EMRK skal enhver, der lovligt befinder sig på en stats område, have ret til inden for dette område at færdes frit og til frit at vælge sit opholdssted. Denne ret er dog ikke absolut. Efter artikel 2, stk. 3, kan der gøres indgreb i retten, når indgrebet er i overensstemmelse med loven og er nødvendigt i et demokratisk samfund (krav om proportionalitet) af hensyn til den nationale sikkerhed eller den offentlige tryghed, for at opretholde den offentlige orden, for at forebygge forbrydelse, for at beskytte sundheden eller sædeligheden eller for at beskytte andres rettigheder og friheder.

Efter den foreslåede bestemmelse i straffelovens § 132 b, stk. 1, kan politiet forbyde personer at færdes og opholde sig bestemte steder, og bestemmelsen udgør dermed et indgreb i den pågældendes ret til bevægelses- og opholdsfrihed efter artikel 2, stk. 1, i 4. Tillægsprotokol til EMRK

Bestemmelsen har til formål at sikre en effektiv håndhævelse af, at en forening, der er foreløbig forbudt eller opløst ved dom, fordi den havde et ulovligt øjemed, f.eks. fordi den virkede ved vold, og hvis virksomhed derfor må vurderes som samfundsskadelig, ikke fortsættes. Forslaget varetager således hensynet til den offentlige tryghed, opretholdelse af den offentlige orden, forebyggelse af forbrydelse og beskyttelse af andres rettigheder og friheder.

Justitsministeriet vurderer, at bestemmelsen ikke går videre, end hvad der er nødvendigt for at varetage disse hensyn.

Justitsministeriet lægger i den forbindelse navnlig vægt på, at det er en betingelse for at meddele opholdsforbud, at det vurderes at være af væsentlig betydning for at sikre, at foreningen ikke videreføres, og at dette må anses for at være et tungtvejende hensyn, da der som nævnt vil være tale om en samfundsskadelig forening.

Justitsministeriet lægger endvidere vægt på, at vurdering af, om der er grundlag for at meddele forbud, skal foretages på baggrund af konkrete handlinger eller adfærd, der peger i retning af, at forbuddet eller opløsningen ikke vil blive respekteret.

Herudover lægger Justitsministeriet vægt på, at ordningen er begrænset til at angå medlemmer af den forbudte eller opløste forening og personer, der havde en tæt tilknytning til foreningen, herunder personer der spillede en central rolle i de aktiviteter, som kan henføres til foreningen.

Desuden lægger Justitsministeriet vægt på, at et opholdsforbud vil være begrænset til at angå bestemte områder, f.eks. pladser, parker eller veje, og at forbuddet kun kan udstrækkes til områder, hvor det konkret vurderes, at det er af væsentlig betydning for at sikre, at foreningen ikke videreføres. Forbuddet vil alene indskrænke den pågældendes bevægelses- og opholdsfrihed med hensyn til det område, som omfattes af forbuddet, og vil ikke i øvrigt begrænse den pågældendes muligheder for at færdes frit.

Justitsministeriet lægger også vægt på, at den konkrete afgørelse om meddelelse af et opholdsforbud er undergivet det almindelige forvaltningsretlige proportionalitetsprincip, og at der ved politiets meddelelse af et konkret opholdsforbud skal være forholdsmæssighed mellem forbuddets virkninger for den pågældende, herunder på den pågældendes familie- og arbejdsliv, og de hensyn, der taler for at meddele et opholdsforbud.

Det bemærkes i den forbindelse, at personer, der bor inden for det område, der er omfattet af et opholdsforbud, vil kunne færdes frit til og fra sin bopæl eller arbejdsplads og ud i sit lokalområde, men ikke ellers vil kunne opholde sig i området. Den pågældende vil således trods et forbud kunne færdes i området med henblik på at foretage almindelige dagligdags gøremål, herunder f.eks. indkøb, lægebesøg, biblioteksbesøg mv.

Justitsministeriet lægger herudover vægt på, at der skal fastsættes en nærmere tidsfrist for opholdsforbuddet, og at fristen i overensstemmelse med det almindelige forvaltningsretlige proportionalitetsprincip skal have en så kort tidsmæssig udstrækning som mulig.

Det bemærkes, at forbudsordningen forudsættes administreres i overensstemmelse med Danmarks internationale forpligtelser. Det indebærer, at der ikke vil kunne meddeles forbud, hvis dette som følge af omstændighederne i den konkrete sag vil være i strid med Danmarks internationale forpligtelser, ligesom forbuddet ikke vil skulle anses for overtrådt, hvis et forbud mod ophold eller færden i området som følge af omstændighederne i sagen vil være i strid med Danmarks internationale forpligtelser

Det er på den baggrund Justitsministeriets opfattelse, at den foreslåede bestemmelse kan gennemføres inden for rammerne af artikel 2, stk. 1, i 4. Til-lægsprotokol til EMRK.

2.3.3.4. Som supplement til opholdsforbuddet i den foreslåede § 132 b, stk. 1, foreslås det i stk. 2, at politiet kan påbyde personer, som på et bestemt sted deltager i en forsamling af personer, hvoraf en stor del har haft en tilknytning til en forening, som inden for de seneste 10 år er foreløbig forbudt af regeringen eller opløst ved dom, at forlade det pågældende sted eller forsamlingen, hvis forsamlingen er egnet til at skabe utryghed for de omkringboende eller forbipasserende.

Den foreslåede bestemmelse overlapper i et vist omfang med politilovens § 5, stk. 2, nr. 1, jf. stk. 1, men den foreslåede bestemmelse hjemler i modsætning til politiloven mulighed for fængselsstraf for ikke at efterkomme et meddelt påbud. Det bemærkes, at den foreslåede bestemmelse ikke tilsigter at begrænse politiets mulighed for at gribe ind på andet grundlag, herunder efter politilovens § 5, stk. 2, eller ordensbekendtgørelsens § 6.

Efter den foreslåede bestemmelse i stk. 2, er der således mulighed for, at politiet kan påbyde enhver person – uanset om personen har tilknytning til en forbudt eller opløst forening – at fjerne sig fra et sted eller en forsamling, hvis forsamlingen er egnet til at skabe utryghed.

Politiets mulighed for at meddele påbud efter den foreslåede stk. 2 angår alle personer, som deltager i en forsamling. Påbud kan således gives til flere eller alle personer i forsamlingen.

En forsamling skal forstås som en flerhed af personer på et bestemt sted. Der skal ikke nødvendigvis være tale om en forsamling i grundlovens forstand.

Påbud efter stk. 2 kan endvidere kun meddeles, hvis en stor del af de personer, der deltager i forsamlingen, har haft en tilknytning til en forening, der er forbudt eller opløst.

For at politiet kan meddele påbud efter den foreslåede bestemmelse, skal forsamlingen være egnet til at skabe utryghed for de omkringboende eller forbipasserende.

Der skal foretages en objektiveret bedømmelse af, om forsamlingen er egnet til at skabe utryghed. Der bør i den forbindelse navnlig lægges vægt på, om forsamlingen fremmer en adfærd, som vil kunne præge miljøet på en måde, som typisk skaber utryghed.

Den omstændighed, at en stor del af deltagerne i forsamlingen skal have haft tilknytning til en forening, der er forbudt eller opløst, indebærer, at den utryghed, som kræves for, at bestemmelsen kan anvendes, ikke skal have samme styrke, som kræves for at der er tale om en ”væsentlig ulempe og utryghed” i § 1 i lov om forbud mod anvendelse af bestemte ejendomme som samlingssted for en gruppe eller en ”særlig utryghedsskabende” eller en ”særlig utryghed” i ordensbekendtgørelsens § 6, stk. 6.

Der vil kunne lægges vægt på, om forsamlingen foregår et sted, hvor foreningens kriminelle aktiviteter eller negative dominans foregik før forbuddet eller opløsningen. Jo mere adfærd ligner den adfærd, der blev oplevet i samme område inden forbuddet, jo mindre vil der konkret skulle til for at være egnet til at skabe utryghed.

Det bemærkes, at der ikke vil være grundlag for at meddele påbud efter den foreslåede bestemmelse, hvis den udviste utryghed helt oplagt ikke har forbindelse til den forbudte eller opløste forening. Der kan eksempelvis være tale om, at en række tidligere medlemmer af en forening, som er forbudt eller opløst, og som intet havde at gøre med fodbold, har meldt sig ind i en anden forening, der støtter et fodboldhold, og at de derfor deltager i en forsamling, der optræder utryghedsskabende i forbindelse med en fodboldkamp.

Der er ikke med begreberne ”omkringboende eller forbipasserende” tilsigtet en egentlig begrænsning i, hvem på det konkrete sted adfærden skal være egnet til at skabe utryghed for. Der er således tale om meget vide begreber, der omfatter personer med relation til stedet. Den egentlige begrænsning ligger derimod i, at forsamlingen skal være egnet til at skabe utryghed, og i vurderingen heraf spiller det ind, hvor man befinder sig og med hvilket formål.

Retsvirkningen af, at politiet meddeler påbud efter bestemmelsen, er, at de pågældende personer skal forlade stedet. Hvis dette giver anledning til, at forsamlingen i øvrigt flytter med, vil de pågældende personer skulle forlade forsamlingen. Det bemærkes, at der vil kunne være anledning til, at politiet meddeler påbud til samtlige personer, der deltager i forsamlingen.

2.3.3.5. Det forudsættes med forslaget, at et påbud efter stk. 2 ikke udgør en afgørelse i forvaltningslovens forstand. Dette indebærer, at forvaltningslovens regler om bl.a. partshøring ikke finder anvendelse.

Det bemærkes i den forbindelse, at påbuddet skal medvirke til at forhindre, at forsamlinger skaber utryghed for de omkringboende eller forbipasserende, og at det derfor skal kunne meddeles hurtigt og på stedet samt i visse tilfælde til en større mængde personer samtidigt. Bl.a. disse forhold taler for, at forvaltningslovens partsbeføjelser ikke er egnede til at finde anvendelse i forhold til påbuddene efter stk. 2.

Derimod vil almindelige forvaltningsretlige principper om bl.a. proportionalitet og saglighed også finde anvendelse i forhold til påbud efter stk. 2.

Et påbud fra politiet kan påklages til Rigspolitiet, jf. retsplejelovens § 109, stk. 1. Rigspolitiets afgørelse kan ikke påklages, jf. retsplejelovens § 109, stk. 2.

Endvidere vil lovligheden af påbuddet kunne prøves i forbindelse med en straffesag om overtrædelse heraf. Herudover kan lovligheden af påbuddet prøves af domstolene efter den almindelige regel i grundlovens § 63.

Det forudsættes, at politiet i forbindelse med påbuddet klart tilkendegiver, at påbuddet meddeles efter straffelovens § 132 b, stk. 2, og at manglende efterkommelse heraf kan medføre fængselsstraf.

Efterkommes politiets påbud ikke, vil det kunne straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder. Det forudsættes i den forbindelse, at der i første gangstilfælde som udgangspunkt udmåles en frihedsstraf på 7 dages fængsel. Det bemærkes, at der i almindelighed vil kunne straffes for manglende efterkommelse af politiets påbud, uanset om politiets skøn efter bestemmelsen efterfølgende tilsidesættes.

Fastsættelse af straffen vil fortsat bero på domstolenes konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige omstændigheder i sagen, og det angivne strafniveau vil kunne fraviges i op- eller nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpende eller formildende omstændigheder af betydning for udmålingen af straffen.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 3, og bemærkningerne hertil.

2.3.3.6. Efter grundlovens § 79 har borgerne ret til uden forudgående tilladelse at forsamle sig ubevæbnede. Offentlige forsamlinger har politiet ret til at overvære. Forsamlinger under åben himmel kan forbydes, når der af dem kan befrygtes fare for den offentlige fred.

Det er almindeligt antaget, at grundlovens § 79, 3. pkt., dvs. muligheden for at forbyde forsamlinger, der befrygtes til fare for den offentlige fred, ikke udtømmende gør op med mulighederne for at gribe ind over for en forsamling. Det er således bl.a. antaget, at der – i det omfang der er hjemmel hertil i anden lovgivning – uafhængigt af § 79, 3. pkt., kan foretages indgreb af hensyn til andre væsentlige offentlige eller private interesser, forudsat at der ikke er tilsigtet et indgreb i forsamlingens meningstilkendegivelse som sådan, jf. bl.a. Poul Andersen, Dansk Statsforfatningsret, (1954), side 700 ff. og 706 ff., Alf Ross, Dansk Statsforfatningsret, 3. udgave ved Ole Espersen (1980), side 773 ff., Henrik Zahle, Dansk Forfatningsret 3, 3. udgave (2003), side 127 f og 131 f. og Jens Peter Christensen m.fl., Grundloven med Kommentarer, 1. udgave (2015), side 533 ff.

I dommen gengivet i UfR 1999, side 1798 ff., om lov om forbud mod ophold i bestemte ejendomme (rockerloven) udtalte Højesteret således bl.a., at grundlovens § 79 ikke er til hinder for, at der ved lov fastsættes regler, som – uden at være rettet mod en forsamlings meningstilkendegivelser – begrænser forsamlingsfriheden, når dette sker til beskyttelse af andre væsentlige interesser, herunder andres liv og velfærd. Sådanne begrænsninger må dog ikke gå videre, end hvad der er nødvendigt for en sådan beskyttelse. Hø-

jesteret fandt i dommen, at rockerloven ikke var i strid med grundlovens § 79.

Efter den foreslåede bestemmelse i straffelovens § 132 b, stk. 2, kan politiet påbyde personer, som deltager i en forsamling, hvoraf en stor del har haft en tilknytning til en forening, som inden for de seneste 10 år er foreløbig forbudt af regeringen eller opløst ved dom, at forlade det pågældende sted eller forsamlingen, hvis forsamlingen er egnet til at skabe utryghed for de omkringboende eller forbipasserende. Efter omstændighederne vil samtlige personer, der deltager i en sådan forsamling, kunne meddele påbud.

Et påbud efter bestemmelsen vil på den baggrund kunne udgøre et indgreb i forsamlingsfrihed efter grundlovens § 79. Indgrebet vil imidlertid ikke være rettet mod forsamlingens meningstilkendegivelse som sådan.

Det er Justitsministeriet opfattelse, at bestemmelsen varetager væsentlige hensyn til den offentlige orden og tryghed i den særlige situation, hvor en stor del af en forsamling udgøres af personer med tilknytning til en forening, som inden for 10 år er foreløbig forbudt af regeringen eller opløst ved dom. Bestemmelsen skal således beskytte de omkringboende mod gener og utryghed fra sådanne forsamlinger.

Justitsministeriet vurderer, at bestemmelsen ikke går videre, end hvad der er nødvendigt for at varetage disse hensyn.

Justitsministeriet lægger i den forbindelse vægt på, at bestemmelsen kun vil kunne anvendes, hvis en stor del af deltagerne i forsamlingen udgøres af personer med tilknytning til en forening, som er foreløbig forbudt eller opløst, fordi den havde et ulovligt øjemed, f.eks. fordi den virkede ved vold. Det bemærkes i den forbindelse, at ordningen navnlig tager sigte på bande-grupperinger, der som en del af gruppens virksomhed gennem tilstedeværelse og adfærd i det offentlige rum kontrollerer og dominerer et lokalområde som en del af gruppens territorium.

Efter Justitsministeriets opfattelse knytter der sig til sådanne forsamlinger – når forsamlingen ikke er udtryk for en meningstilkendegivelse – ikke samme stærke beskyttelseshensyn som til andre forsamlinger. Det gør sig navnlig gældende, hvis forsamlingen finder sted i et område, hvor den nu forbudte eller opløste forening har udøvet sine kriminelle aktiviteter eller negative dominans.

Justitsministeriet lægger endvidere vægt på, at bestemmelsen kun vil kunne anvendes, hvis politiet i hvert enkelt tilfælde efter en konkret vurdering på baggrund af bl.a. deltagernes adfærd finder, at forsamlingen er egnet til at skabe utryghed.

Herudover lægger Justitsministeriet vægt på, at et påbud efter den foreslåede bestemmelse ikke forhindrer, at personerne forsamles et andet sted eller på et andet tidspunkt, hvor forsamlingen ikke vil være egnet til at skabe utryghed for de omkringboende eller forbipasserende.

Desuden lægger Justitsministeriet vægt på, at bestemmelsen vil skulle anvendes under overholdelse af det almindelige forvaltningsretlige proportionalitetsprincip, som indebærer, at politiet alene må meddele påbud i det omfang, det er nødvendigt. Ministeriet lægger i den forbindelse også vægt på, at påbud vil skulle meddeles til de personer, der giver anledning til utrygheden, og kun vil kunne omfatte øvrige personer og eventuelt hele forsamlingen, hvis dette vurderes nødvendigt for forhindre den utryghed, som forsamlingen giver anledning til.

Justitsministeriet lægger tillige vægt på, at der vil skulle foretages en afvejning af på den ene side interessen i at sikre en vidtgående forsamlingsfrihed (særligt for så vidt angår politiske emner og holdningsprægede spørgsmål) og på den anden side hensynet til at forhindre utryghed for de omkringboende og forbipasserende.

Justitsministeriet vurderer på den baggrund, at forslaget kan gennemføres inden for rammerne af grundlovens § 79.

2.3.3.7. Forsamlingsfriheden er også beskyttet af EMRK artikel 11, stk. 1, hvorefter enhver har ret til frit at deltage i fredelige forsamlinger. Denne ret er imidlertid ikke absolut. Det følger således af artikel 11, stk. 2, at der må gøres indskrænkninger i udøvelsen af forsamlingsfriheden, hvis det er foreskrevet ved lov og er nødvendigt i et demokratisk samfund (krav om proportionalitet) af hensyn til bl.a. den offentlige tryghed, at forebygge uro eller forbrydelse eller at beskytte andres rettigheder og friheder.

Efter den foreslåede bestemmelse i straffelovens § 132 b, stk. 2, kan politiet påbyde personer, som på et bestemt sted deltager i en forsamling af personer, hvoraf en stor del har haft en tilknytning til en forening, som inden for de seneste 10 år er foreløbig forbudt af regeringen eller opløst ved dom, at forlade det pågældende sted eller forsamlingen, hvis forsamlingen er egnet

til at skabe utryghed for de omkringboende eller forbipasserende. Et sådant påbud vil kunne udgøre et indgreb i de pågældendes forsamlingsfrihed efter EMRK artikel 11, stk. 1.

Bestemmelsen varetager imidlertid hensynet til den offentlige tryghed og til at forebygge uro eller forbrydelse eller at beskytte andres rettigheder og friheder, og det er Justitsministeriets vurdering, at bestemmelsen ikke går videre, end hvad der er nødvendigt for at varetage disse hensyn. Der henvises i den forbindelse til det, der er anført ovenfor under pkt. 2.3.3.6 om forholdet til grundlovens § 79. Det er derfor ministeriets vurdering, at bestemmelsen vil kunne gennemføres inden for rammerne af EMRK artikel 11.

3. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

I tilfælde af at en eller flere foreninger bliver foreløbig forbudt eller opløst ved dom, vil lovforslaget have økonomiske konsekvenser for kriminalforsorgen, domstolene, politiet og anklagemyndigheden som følge af et øget antal sager og en øget strafmasse.

Det er vanskeligt at skønne over, hvor mange nye sager og hvilken forøgelse i strafmassen der vil blive tale om. Det er imidlertid Justitsministeriets vurdering, at det for så vidt angår hver forening vil dreje sig om relativt få sager i en afgrænset periode og med en begrænset øget strafmasse. De økonomiske konsekvenser, der er forbundet med lovforslaget, vurderes på den baggrund at være begrænsede, og udgifterne hertil vil blive afholdt inden for Justitsministeriets eksisterende økonomiske ramme.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.

Lovforslaget vurderes ikke at have økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.

5. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ikke administrative konsekvenser for borgerne.

6. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

7. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

8. Hørte myndigheder og organisationer

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 15. marts 2018 til den 9. april 2018 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer mv.:

Østre og Vestre Landsret, samtlige byretter, Adoption & Samfund, Advokatrådet, Advokatsamfundet, Amnesty International, Copenhagen Business School, Juridisk Institut, Danske Advokater, Dansk Flygtningehjælp, Dansk Socialrådgiverforening, Danske Regioner, Den Danske Dommerforening, Det Kriminalpræventive Råd, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Faggruppen af Socialrådgivere i Kriminalforsorgen, Foreningen af Fængselsinspektører og Vicefængselsinspektører, Foreningen af Offentlige Anklagere, Foreningen af socialchefer i Danmark, Foreningen af Statsadvokater, Fængselsforbundet, Hjælp Voldsofre, HK Landsklubben Danmarks Domstole, HK Landsklubben Kriminalforsorgen, HK Landsklubben Politiet, HK Privat, Institut for Menneskerettigheder, Justitia, KL, Kriminalforsorgsforeningen, Københavns Universitet, Det Juridiske Fakultet, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Landsforeningen KRIM, Politidirektørforeningen, Politiforbundet, Retspolitisk Forening, Retssikkerhedssekretariatet, Rigsadvokaten, Rigsombudsmanden i Grønland, Rigsombudsmanden på Færøerne, Rigspolitiet, Rigsrevisionen, Rådet for Etniske Minoriteter, Syddansk Universitet, Juridisk Institut, Aalborg Universitet, Juridisk Institut, Aarhus Universitet, Juridisk Institut

9. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	I tilfælde af at en eller flere foreninger bliver foreløbig forbudt eller opløst, vil lovforslaget have mindre økonomiske konsekven-

		<p>ser for kriminalforsorgen, domstolene, politiet og anklagemyndigheden som følge af et øget antal sager og en øget strafmasse.</p> <p>De økonomiske konsekvenser forbundet hermed vil blive afholdt inden for Justitsministeriets eksisterende økonomiske ramme.</p>
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.	
Overimplementering af EU-retlige minimumsforpligtelser (sæt X)	<p>JA NEJ</p> <p> X</p>	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Efter straffelovens § 75, stk. 5, kan en forenings formue, arkiv, protokoller og lignende konfiskeres, når foreningen opløses ved dom.

Det foreslås at nyaffatte bestemmelsen, så det kommer til at fremgå, at en forenings formue og øvrige ejendele kan konfiskeres, når foreningen opløses ved dom.

Der ligger ikke i nyaffattelsen af bestemmelsen nogen begrænsning i, hvad der kan konfiskeres. Det følger derimod af den foreslåede bestemmelse, at der er adgang til at konfiskere alt, hvad en forening, der opløses ved dom, ejer. Det gælder foreningens eventuelle formue, herunder bankindestående eller likvide midler, og alle foreningens øvrige ejendele, herunder foreningens arkiv og protokoller, uanset om de pågældende ejendele har en økonomisk værdi.

Det vil være de reelle ejerforhold, der er afgørende for, om en formue mv. vil kunne konfiskeres efter bestemmelsen. Dette vil indebære, at formuen mv. kan konfiskeres, selv om den måtte være registreret i f.eks. et medlems navn, hvis den reelt tilhører foreningen.

Den foreslåede bestemmelse er i overensstemmelse med gældende ret formuleret, så konfiskation er fakultativt. Det forudsættes imidlertid, at adgangen til konfiskation anvendes, medmindre der konkret foreligger helt særlige omstændigheder.

Den foreslåede bestemmelse kan først anvendes på tidspunktet for opløsning af foreningen. Der vil i forbindelse med et foreløbigt forbud mod en forening kunne være anledning til at beslaglægge formue eller ejendele med henblik på senere konfiskation, jf. de foreslåede bestemmelser i lovforslagets § 2.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 2

Efter straffelovens § 132 a, straffes personer, der deltager i fortsættelsen af en forenings virksomhed, efter at den foreløbig er forbudt af regeringen eller opløst ved dom.

Det foreslås at nyaffatte bestemmelsen, så det kommer til at fremgå af *stk. 1*, at den, der deltager i videreførelsen af en forening, efter at den foreløbig er forbudt af regeringen eller opløst ved dom, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år.

Der er ikke med nyaffattelsen af bestemmelsen tilsigtet nogen ændring i bestemmelsens anvendelsesområde.

Den foreslåede bestemmelse vil således finde anvendelse på videreførelse af en forening fra det tidspunkt, hvor den er foreløbig forbudt af regeringen eller opløst ved dom.

Den foreslåede bestemmelse vil omfatte enhver deltagelse i videreførelse af foreningen, herunder alle former for aktiviteter, som kan henføres direkte eller indirekte til den forbudte eller opløste forening. Bestemmelsen vil således indebære, at alle aktiviteter, der f.eks. udøves af eller for foreningen, er ulovlige. Det gælder således også ellers lovlige aktiviteter, som foreningen måtte udføre, og dette gælder, uanset om foreningen efter forbuddet eller opløsningen måtte være stoppet med at udføre ulovlige aktiviteter.

Den foreslåede bestemmelse vil også omfatte aktiviteter foretaget af bestyrelsesmedlemmer og andre personer, som indtager en mere ledende rolle i foreningen, herunder ved at udstede generelle retningslinjer for foreningens arbejde og ved at planlægge og koordinere foreningens aktiviteter.

Omfattet af bestemmelsen vil endvidere være alle personer, som deltager i møder eller andre arrangementer i foreningen, eller som udfører aktiviteter eller arbejde på vegne af foreningen. Det er i den forbindelse uden betydning, om de pågældende er medlemmer af foreningen.

Medlemskab af foreningen vil kunne straffes som videreførelse af foreningen, selv om der alene er tale om et medlemskab af mere passiv karakter. Omfattet af bestemmelsen er således også personer, der melder sig ind i en forening, efter at den foreløbig er blevet forbudt eller opløst ved dom, uanset om formålet med indmeldelsen er et ønske om at deltage aktivt i foreningens virksomhed, eller om formålet alene er et ønske om at udtrykke moralsk støtte og opbakning til foreningen.

Rekruttering og herved af personer til f.eks. at udføre opgaver for foreningen eller at tilslutte sig foreningen vil ligeledes kunne straffes efter den foreslåede bestemmelse. Det gælder, uanset hvordan rekrutteringen finder

sted. Det er således uden betydning, om der er tale om rekruttering ved personlig henvendelse, eller ved hjælp af annoncer, kampagner eller lignende udsendt f.eks. via internettet, herunder ved anvendelse af sociale medier, således at den person, der rekrutteres, herigennem opnår kontakt til den forening, som der rekrutteres til.

Også træning, instruktion eller andre former for oplæring i udøvelse af foreningens aktiviteter vil kunne straffes som fortsættelse af foreningens virksomhed. Det gælder såvel teoretisk undervisning som mere praktisk betonet instruktion og vejledning, som kan anvendes i forbindelse med udøvelse af foreningens aktiviteter.

Personer, der lader sig hverve eller på anden måde tilslutter sig foreningen eller udfører opgaver for den, vil også kunne straffes efter bestemmelsen. Det samme gælder for personer, der lader sig træne eller modtager instruktion mv.

Udbredelse af foreningens budskab til andre, f.eks. gennem uddeling af merchandise som tøj, flag og lignende effekter eller ved hjælp af propagandamateriale, vil også i almindelighed kunne straffes som videreførelse af foreningen. Omtale af foreningens budskab vil imidlertid lovligt kunne ske f.eks. som led i den almindelige nyhedsformidling eller anden journalistisk virksomhed.

Det bemærkes, at personer, der i generelle vendinger udtaler sig positivt om foreningen og dens budskaber, som udgangspunkt ikke kan straffes i medfør af bestemmelsen, hvis der er tale om rene sympatitilkendegivelser, og det i øvrigt ikke kan anses som en videreførelse af foreningen. Har de pågældende udtalelser imidlertid karakter af en generel opfordring til at videreføre en forening, som er opløst ved dom eller foreløbig forbudt, vil forholdet dog efter omstændighederne kunne straffes i medfør af straffelovens § 136, stk. 1, der kriminaliserer offentlig tilskyndelse til forbrydelse.

Brug af foreningens kendetegn, herunder udsmykning, symboler, navn, logo mv., vil også være omfattet af den foreslåede bestemmelse i stk. 1, hvis det kan påvises, at kendetegnet anvendes som led i videreførelse af foreningen. Et kendetegn kan også være brug af bestemte beklædningsgenstande, uanset om de er påtrykt logo eller navn, hvis det kan bevises, at foreningens medlemmer mv. eller en del heraf benytter disse beklædningsgenstande for at signalere en tilknytning til foreningen. Der kan f.eks. være tale om anvendelse af beklædningsgenstande med et bestemt udseende, i bestemte farver

eller i et bestemt mærke, som er egnet til at sende bestemte signaler. På samme måde vil f.eks. en bestemt parole også kunne være et kendetegn, som viser en tilknytning til foreningen og dermed en videreførelse heraf.

Personer, der f.eks. producerer eller sælger kendetegn, og derved understøtter videreførelsen af foreningen, vil kunne straffes for medvirken efter straffelovens § 23, hvis det fornødne forsæt foreligger.

For så vidt angår besiddelse eller anvendelse af foreningens kendetegn, der ikke kan karakteriseres som en videreførelse af foreningen, henvises til den foreslåede bestemmelse i stk. 2.

Personer mv., der direkte eller indirekte yder økonomisk støtte til foreningen, vil også kunne straffes i medfør af bestemmelsen, efter omstændighederne eventuelt for medvirken efter straffelovens § 23, hvis det fornødne forsæt foreligger. Det er uden betydning, om støtten er beregnet til aktiviteter, der før forbuddet eller opløsningen var lovlige. Der kan imidlertid også eventuelt være tale om medvirken til konkret kriminalitet, der går videre end videreførelse af foreningen, hvis den pågældende har forsæt til, at pengene skal anvendes til denne kriminalitet.

Det gælder både personer, der af egne midler yder økonomisk støtte, og personer eller organisationer, som f.eks. tilvejebringer penge til foreningen fra bidragsydere ved indsamlinger eller lignende eller skaffer lån fra pengeinstitutter mv. Omfattet af bestemmelsen er endvidere pengeinstitutter eller andre, som leverer en finansiell tjenesteydelse eller formidler disse ydelser.

Omfattet er også personer, der i øvrigt stiller midler eller andre formuegoder til rådighed for en forbudt eller opløst forening eller på anden vis støtter den, fremmer dens virksomhed eller indgår aftaler med den.

Således vil personer, der f.eks. yder rådgivningsbistand til foreningen, i almindelighed kunne straffes for at medvirke til fortsættelse af foreningen, jf. straffelovens § 23, medmindre rådgivningen konkret omhandler, hvordan foreningen kan ophøre med at udøve sin virksomhed, eller rådgivningen relaterer sig til processer mv. i forbindelse med selve opløsningssagen. Det samme gælder personer, der f.eks. udlejer lokaler eller på anden måde stiller lokaler eller andre ydelser til rådighed for foreningen. Udlejeren af et klublokale eller lignende, som fortsat anvendes af foreningen efter et forbud eller en opløsning, vil således kunne straffes for medvirken til fortsættelse af foreningen, hvis det fornødne forsæt foreligger.

Der stilles ikke krav om, at støtte mv. direkte overdrages eller stilles til rådighed for foreningen. Der kræves således alene, at det i sidste ende er foreningen, der skal drage fordel af pengene eller tjenesteydelserne. Kan det ikke dokumenteres, at pengene rent faktisk når frem til foreningen, kan der eventuelt straffes for forsøg, hvis den tiltalte havde forsæt hertil.

Det samme gælder i forhold til støtte, udlejning mv., der reelt er til foreningen, men formelt gives eller ydes til en enkeltperson med tilknytning til foreningen for at skjule, at der er tale om støtte mv. til selve foreningen. Der vil f.eks. kunne være tale om, at en enkeltperson med tilknytning til foreningen er anført som lejer på en lejekontrakt, selv om det er foreningen som sådan, der skal anvende det lejede.

Pengeoverførsler til fængslede enkeltpersoner med tilknytning til foreningen vil efter omstændighederne også kunne straffes som en videreførelse af foreningen, hvis det kan bevises, at støtten gives i kraft af den fængsledes tilknytning til foreningen.

I overensstemmelse med gældende ret vil også personer, der opretter eller fremmer virksomheden i en ”ny” forening, som i realiteten er en fortsættelse af den forening, der foreløbig er forbudt eller opløst ved dom, kunne straffes i medfør af straffelovens § 132 a. Bestemmelsen omfatter således også såkaldte erstatningsforeninger, hvor oprettelsen typisk er sket for at skjule, at der reelt er tale om en videreførelse af en forbudt eller opløst forening.

Vurderingen af, om der er tale om en fortsættelse af den ulovlige forening, beror ikke alene på, om der er en formel kontinuitet, dvs. om den nye forening har samme navn, samme vedtægter mv., men i lige så høj grad på, om der reelt er tale om en videreførelse, herunder om der i en vis udstrækning er tale om samme personkreds, udbredelse af det samme budskab og udøvelse af de samme aktiviteter.

Er der f.eks. tale om, at den ”nye” forenings medlemskreds eller aktiviteter adskiller sig fra den forbudte eller opløste forenings medlemskreds eller aktiviteter, må det bero på en konkret vurdering, om der reelt er tale om en erstatningsforening, eller om der er etableret en ny forening. Det skal herved tages i betragtning, at mange foreninger har en dynamisk medlemskreds, ligesom der skal lægges vægt på, at det ikke skal være muligt at omgå forbuddet i § 132 a ved at ændre medlemskredsen eller nogle af de aktiviteter, som foreningen udøver. Det samme gælder i tilfælde, hvor personer med til-

knytning til en forbudt eller opløst forening tilslutter sig en eksisterende forening. Her beror det således også på en konkret vurdering, om der reelt er tale om videreførelse af den forbudte eller opløste forening.

Det kan i visse tilfælde give anledning til tvivl, om der er tale om videreførelse af en forening, hvis dens tidligere medlemmer eller andre personer, der havde tilknytning til foreningen, efter et forbud eller en opløsning fortsætter med sammen at foretage sig ellers lovlige aktiviteter, som før forbuddet eller opløsningen var en del af foreningens virksomhed. Der vil f.eks. kunne være tale om, at medlemmer mv. af en motorcykelklub som led i foreningens (lovlige) aktiviteter før opløsningen kørte i større eller mindre grupper sammen på motorcykel. Hvis medlemmerne, efter motorcykelklubben er blevet opløst ved dom, fortsætter med at køre på motorcykel sammen i større eller mindre grupper, må der konkret tages stilling til, om der er tale om en videreførelse af foreningen, eller om der blot er tale om, at en række personer i en social sammenhæng kører motorcykel sammen.

Det vil bero på en konkret vurdering, om der er så mange ligheder i måden at udføre aktiviteten på, at det kan lægges til grund, at der er tale om at videreføre foreningen. Dette kan bl.a. også ses i sammenhæng med, om andre omstændigheder tilsiger, at foreningen videreføres. Det må i den forbindelse antages, at den omstændighed, at forbuddet mod at anvende foreningens kendetegn, jf. den foreslåede § 132 a, stk. 2, respekteres, ikke i sig selv er afgørende for, om der er tale om en videreførelse af foreningen.

I forhold til f.eks. bandegrupperinger kan der være tale om, at personer med tilknytning til en bande forsamlers sig i grupper af varierende størrelse i det offentlige rum på nærmere bestemte steder afhængig af den pågældende gruppering for at dominere det pågældende område.

Hvis sådanne forsamlings, der i et vist omfang består af personer, der var medlem af eller tilknyttet en forening, som er forbudt eller opløst, fortsættes – dog eventuelt uden anvendelse af bandens kendetegn – efter tidspunktet for forbuddet eller opløsningen, vil der på samme måde kunne være tale om en videreførelse af foreningen, der er i strid med den foreslåede bestemmelse. Det vil imidlertid bero på en konkret vurdering, om der f.eks. blot er tale om et socialt arrangement, eller om der reelt er tale om, at foreningen videreføres. Der kan herved bl.a. lægges vægt på, om forsamlingen foregår og finder sted på væsentlig samme måde, som forsamlings relateret til banden foregik forud for forbuddet eller opløsningen. Der vil endvidere kunne lægges vægt på andre omstændigheder, der understøtter, at foreningen vi-

dereføres. Den omstændighed, at forsamlingen også består af personer, der ikke havde tilknytning til den pågældende bande, indebærer ikke i sig selv, at der ikke kan være tale om videreførelse af foreningen.

Også enkeltpersoner kan udføre ellers lovlige handlinger, der kan være en videreførelse af foreningen. Dette kan f.eks. ske i form af magtdemonstrationer, manifestationer eller adfærd, der har til hensigt at dominere et område, som – af foreningen – anses som foreningens territorium, herunder ved at agere som vagt i området. Denne form for adfærd vil også efter omstændighederne kunne straffes som en videreførelse af foreningen.

Der kan også være tale om, at foreningen ønsker at markere sig f.eks. som led i en større demonstration, ved andre større begivenheder, i nattelivet eller i forbindelse med retsmøder eller løsladelser af foreningens medlemmer mv. Også i disse tilfælde vil det efter omstændighederne være en strafbar overtrædelse af den foreslåede bestemmelse.

Det gælder endvidere generelt, at der vil kunne være grundlag for at straffe for medvirken til overtrædelse af forbuddet mod at videreføre foreningen, herunder f.eks. af personer, som udlejer lokaler til brug for foreningen, som hoster et domæne til brug for foreningen, eller som fremstiller eller sælger merchandise, hvis det fornødne forsæt foreligger.

Det er en forudsætning for at straffe for overtrædelse af bestemmelsen, at vedkommende person, organisation mv. har forsæt til at videreføre en forening, der foreløbig er forbudt af regeringen eller opløst ved dom.

Der lægges med forslaget op til, at overtrædelse af bestemmelsen straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år. Det forudsættes i den forbindelse, at straffen i førstegangstilfælde som udgangspunkt fastsættes til ubetinget fængsel i 40 dage. Der kan imidlertid afhængig af de konkrete omstændigheder være grundlag for at udmåle markant højere straffe også i førstegangstilfælde.

Fastsættelse af straffen vil fortsat bero på domstolenes konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige omstændigheder i sagen, og det angivne strafniveau vil kunne fraviges i op- eller nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpende eller formildende omstændigheder af betydning for udmålingen af straffen.

Hvis overtrædelsen af bestemmelsen samtidig også er en strafbar overtrædelse af en anden bestemmelse, bør det anses som en skærpende omstændighed i relation til den anden lovovertrædelse.

Det bemærkes, at den foreslåede bestemmelse kan anvendes ved videreførelse af en forening, der er foreløbig forbudt af regeringen, uafhængigt af om domstolene senere afviser eller har afvist at opløse foreningen.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås at indsætte et nyt *stk. 2*, hvorefter den, der, uden at forholdet er omfattet af *stk. 1*, på offentligt sted, i kriminalforsorgens institutioner eller med forsæt til udbredelse i en videre kreds besidder eller anvender en forenings kendetegn, efter foreningen er foreløbig forbudt af regeringen eller opløst ved dom, straffes med fængsel indtil 6 måneder.

Den foreslåede bestemmelse indeholder et selvstændigt forbud mod at besidde eller anvende en forbudt eller opløst forenings kendetegn, og den skal supplere forbuddet i *stk. 1* om videreførelse af en forbudt eller opløst forening, der bl.a. omfatter brug af foreningens kendetegn, som er udtryk for, at foreningen videreføres. Bestemmelsen er således anvendelig i de tilfælde, hvor det ikke kan bevises, at brug af foreningens kendetegn er et udtryk for, at foreningen videreføres.

Den foreslåede bestemmelse vil omfatte alle former for kendetegn i bred forstand, herunder tøj, rygmærker, emblemer, flag, symboler, logoer, tatoveringer og paroler. Et kendetegn kan også være brug af bestemte beklædningsgenstande, uanset om de er påtrykt logo eller navn, Der kan f.eks. være tale om besiddelse eller anvendelse af beklædningsgenstande med et bestemt udseende, i bestemte farver eller i et bestemt mærke, som er egnet til at sende bestemte signaler. På samme måde vil f.eks. en bestemt parole også kunne være et kendetegn, der kan henføres til foreningen.

Den foreslåede bestemmelse vil også omfatte en forbudt eller opløst forenings nye symboler, herunder erstatningssymboler, der f.eks. anvendes for at omgå forbuddet mod at videreføre foreningen eller anvende foreningens kendetegn. Det er således ikke kun de symboler, logoer, navne og andre kendetegn, som blev anvendt forud for forbuddet eller opløsningen, som omfattes af bestemmelsen. Endvidere vil synonymmer samt anvendelse af talkombinationer eller lignende, der skal erstatte foreningens navn eller symbol, kunne straffes efter bestemmelsen.

Det er ikke et krav, at foreningens kendetegn anvendes i original form. Det vil således i almindelighed være en overtrædelse af den foreslåede bestemmelse, hvis foreningens navn eller logo er påtrykt en bluse eller anden beklædningsgenstand, uden at der er tale om anvendelse af f.eks. en bestemt skrifttype eller farve.

En særlig kategori af kendetegn er tatoveringer med en forenings logo, navn eller lignende. Sådanne tatoveringer vil ikke i sig selv være strafbare, men der kan efter omstændighederne straffes for videreførelse af foreningen, hvis det kan lægges til grund, at tatoveringen i sig selv, f.eks. navnlig hvis tatoveringen stammer fra tiden efter foreningens opløsning, eller fremvisningen heraf er et udtryk herfor. Tatoveringer vil efter omstændighederne også kunne straffes som en overtrædelse af det foreslåede forbud mod en forbudt eller opløst foreningens kendetegn. Dette gør sig f.eks. gældende, hvis tatoveringen på offentligt sted eller i kriminalforsorgens institutioner lovligt kan, men ikke er, tildækket.

Der kan imidlertid være visse tilfælde, hvor der ikke vil kunne straffes for overtrædelse af den foreslåede bestemmelse, selv om en tatovering ikke er tildækket. Dette kan eksempelvis være tilfældet, hvis den pågældende person befinder sig på en strand på en meget varm dag, og den omstændighed, at tatoveringen kan ses, ikke må antages at være et udtryk for, at personen ønsker, at andre personer skal lægge mærke til den. Omvendt vil der efter omstændighederne kunne straffes efter den foreslåede bestemmelse, hvis en person med et kendetegn tatoveret på skulderen bevæger sig rundt i det offentlige rum med bar overkrop eller iført undertrøje. Der vil i øvrigt kunne lægges vægt på f.eks. tatoveringens størrelse eller placering, samt om den er lavet efter, at foreningen blev forbudt eller opløst.

Efter den foreslåede bestemmelse skal kendetegnet besiddes eller anvendes. Der sigtes herved til enhver form for besiddelse og anvendelse, og den blotte omstændighed, at man f.eks. i en fængselscelle er i besiddelse af en bluse, en kasket eller et mærke med logo vil være tilstrækkeligt til, at kendetegnet er omfattet af den foreslåede bestemmelse.

Efter den foreslåede bestemmelse skal kendetegnet besiddes eller anvendes på offentligt sted, i kriminalforsorgens institutioner eller med forsæt til udbredelse i en videre kreds.

Med ”offentligt sted” sigtes der til besiddelse eller anvendelse i det offentlige rum eller på steder med adgang for offentligheden, uanset om nogen personer har set kendetegnet. Alle veje eller andre steder, hvortil der er almindelig adgang, vil være omfattet, herunder bl.a. også jernbane- og rutebilstationer, butikker, offentlige kontorer, forlystelsessteder, badeanstalter, befordringsmidler, pladser, broer, tunneler, passager, stier, trapper eller andre lignende arealer, der benyttes til almindelig færdsel. Også indendørs lokaler, hvortil der er almindelig adgang under et møde mv., forudsættes omfattet af bestemmelsen, ligesom den forudsættes at omfatte privatbiler og private busser, i det omfang bilen eller bussen befinder sig på offentligt sted.

Der sigtes endvidere til tilfælde, hvor kendetegnet er egnet til at blive udbredt i en videre kreds, herunder fordi det spredes i en større eller ubestemt kreds af personer via Facebook, andre sociale medier eller på internettet i øvrigt.

Udbredelse af kendetegn på lukkede profiler eller sider på sociale medier, blogs, fora eller lignende med få følgere, venner, forbindelser mv. må i almindelighed betragtes som udbredelse i en privat kreds. Omvendt kan der på en lukket profil eller side være så mange følgere, venner, forbindelser mv., at udbredelsen må anses for fremsat med forsæt til udbredelse i en videre kreds og dermed omfattes af kriminaliseringen. Det vil bero på en konkret vurdering i den enkelte sag, om en udbredelse af et kendetegn på en lukket profil eller side er omfattet af bestemmelsen.

Udbredelse af kendetegn i en lukket kreds af personer, f.eks. i en bestyrelse, i en forening eller lignende, kan som udgangspunkt ikke anses for at være anvendt med forsæt til udbredelse i en videre kreds. Det vil dog også her bero på en konkret vurdering i den enkelte sag. På samme måde vil bestemmelsen i almindelighed ikke omfatte besiddelse eller anvendelse af kendetegnet i udelukkende private sammenhænge, herunder til en privat fest, idet dette imidlertid afhænger af deltagerantallet.

Med ”kriminalforsorgens institutioner” sigtes der til arresthuse, pensioner samt åbne og lukkede fængsler. Enhver besiddelse eller anvendelse i institutionerne vil være omfattet af den foreslåede bestemmelse, herunder den blotte besiddelse i egen celle. Forbuddet gælder alle personer i institutionerne, herunder besøgende.

Det bemærkes, at besiddelse eller anvendelse af foreningens kendetegn i visse tilfælde vil kunne ske berettiget uanset den foreslåede bestemmelse.

Dette gør sig f.eks. i almindelighed gældende, hvis det sker som led i den almindelige nyhedsformidling eller anden journalistisk virksomhed, som led i kunstnerisk virksomhed, forfattervirksomhed, eller hvis det i øvrigt sker som led i fremsættelsen af en lovlig ytring.

Det vil således være berettiget at besidde eller anvende f.eks. et banner eller noget tøj, der er påtrykt en forbudt eller opløst forenings navn eller logo, hvis brugen sker på vej til eller som led i fremsættelsen af en lovlig ytring, der f.eks. har til formål at anfægte, kritisere eller skabe debat om forbuddet eller opløsningen af foreningen. Dette indebærer f.eks., at selv medlemmer af foreningen kan besidde eller anvende bannere eller t-shirts påtrykt foreningens navn som led i en demonstration, hvor forbuddet eller opløsningen anfægtes, eller de gældende regler herom kræves ændret.

Det bemærkes, at forslaget ikke ændrer på, i hvilket omfang indsatte i øvrigt har mulighed for at demonstrere mv. i kriminalforsorgens institutioner.

Det forhold, at personer, der har været tilknyttet en foreløbig forbudt eller opløst forening, besidder eller anvender foreningens kendetegn i en gruppe og gør gældende, at der er tale om en demonstration, vil naturligvis ikke i sig selv indebære, at det kan lægges til grund, at anvendelsen af kendetegnet er berettiget.

Det vil i visse tilfælde bero på en konkret vurdering, om besiddelse eller anvendelse af foreningens kendetegn sker som led i fremsættelsen af en lovlig ytring, eller om der reelt er tale om at omgå forbuddet mod besiddelse eller anvendelse af foreningens kendetegn ved at få det til at fremstå som om, at formålet er at ytre sig kritisk om f.eks. opløsningen af foreningen. Der kan f.eks. være tale om, at en person bærer en bluse med foreningens navn påtrykt med store typer, mens det samtidig med meget små typer tilkendes gives, at foreningen bør tillades. I sådanne tilfælde vil der efter en konkret vurdering kunne statueres, at den pågældende person har overtrådt forbuddet i den foreslåede bestemmelse, og der vil således kunne straffes for overtrædelse af bestemmelsen.

Personer, der i generelle vendinger udtaler sig positivt om foreningen og dens budskaber, vil derimod som udgangspunkt ikke kunne straffes i medfør af den foreslåede bestemmelse, hvis der alene er tale om rene sympatitilkendegivelser. Har de pågældende udtalelser imidlertid karakter af en generel opfordring til at videreføre en forening, som er opløst ved dom eller foreløbig forbudt, vil forholdet dog efter omstændighederne kunne straffes

i medfør af straffelovens § 136, stk. 1, der kriminaliserer offentlig tilskyndelse til forbrydelse.

Det gælder generelt, at der vil kunne være grundlag for at straffe for medvirken til overtrædelse af forbuddet mod at anvende en forbudt eller opløst forenings kendetegn, herunder af personer, som producerer og sælger sådanne kendetegn, hvis det fornødne forsæt foreligger.

Der lægges med forslaget op til, at overtrædelse af bestemmelsen straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

Det forudsættes på den baggrund, at straffen i førstegangstilfælde som udgangspunkt fastsættes til ubetinget fængsel i 7 dage. Er der imidlertid tale om, at en person uden nogen form for tilknytning til den forbudte eller opløste forening har anvendt eller udbredt foreningens kendetegn, vil der i almindelighed kun være grundlag for at udmåle en bøde.

Fastsættelse af straffen vil fortsat bero på domstolenes konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige omstændigheder i sagen, og det angivne strafniveau vil kunne fraviges i op- eller nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpende eller formildende omstændigheder af betydning for udmålingen af straffen.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 3

Straffeloven indeholder ikke i dag en bestemmelse om, at politiet kan meddele et opholdsforbud til en person, som har haft en tæt tilknytning til en forbudt eller opløst forening, hvis det er væsentligt for at sikre, at foreningen ikke videreføres.

Det foreslås at indsætte en ny bestemmelse i straffeloven som § 132 b, stk. 1, om et sådant opholdsforbud.

Det foreslås i § 132 b, *stk. 1*, at politiet kan forbyde en person, som har haft en tæt tilknytning til en forening, der er foreløbig forbudt af regeringen eller opløst ved dom, at færdes og opholde sig bestemte steder, hvis det vurderes at være af væsentlig betydning for at sikre, at foreningen ikke videreføres.

Den foreslåede bestemmelse vil give politiet adgang til administrativt at give et opholdsforbud til enkeltpersoner på bestemte steder. Opholdsforbud kan gives til flere personer, hvis betingelserne herfor er opfyldt for dem hver især. Endvidere vil en person kunne få et opholdsforbud flere steder, hvis betingelserne herfor er opfyldt alle stederne.

Det er en betingelse for meddelelse af opholdsforbud efter den foreslåede stk. 1, at personen har haft en tæt tilknytning til en forening, der er foreløbig forbudt af regeringen eller opløst ved dom. Den pågældende skal enten have været medlem eller – hvis det ikke har været tilfældet – have indtaget en central rolle i foreningens virke. Vurderingen af tilknytningen skal som udgangspunkt foretages på det tidspunkt, hvor foreningen sidst var lovlig, og det vil således ikke være en forudsætning for anvendelse af den foreslåede bestemmelse, at der kan påvises en tilknytning til foreningen på tidspunktet for meddelelse af opholdsforbuddet. Hvis der imidlertid kan påvises en tilstrækkelig tilknytning til foreningen på et tidspunkt, hvor den var forbudt eller opløst, vil dette også kunne danne grundlag for et opholdsforbud efter den foreslåede bestemmelse. Hvis der omvendt er tale om, at den pågældendes medlemskab af foreningen effektivt er bragt til ophør, inden foreningen blev forbudt eller opløst, og der ikke herefter igen er etableret et medlemskab, vil dette tale for, at bestemmelsen ikke kan anvendes. Dette vil i almindelighed følge af, at et opholdsforbud skal være af væsentlig betydning for at sikre, at foreningen ikke videreføres.

Personer, som formelt eller reelt var medlemmer af den pågældende forening, vil i almindelighed have en tilstrækkelig tilknytning. Den foreslåede bestemmelse vil imidlertid herudover også omfatte visse andre personer, der havde en tæt tilknytning til foreningen, men den vil ikke finde anvendelse i forhold til personer, som ikke var medlemmer, og som kun havde en svagere tilknytning, jf. om tilknytning nedenfor i relation til den foreslåede stk. 2.

Er der således ikke tale om et medlem, skal der være tale om en person, som havde en central rolle i de aktiviteter, der kan henføres til foreningen. Den centrale rolle kan relatere sig til foreningens struktur, foreningens hierarki eller udførelse af foreningens aktiviteter. Har en person en central rolle i forhold til foreningens aktiviteter i det offentlige rum, vil den nødvendige tilknytning i almindelighed foreligge. Som eksempel på personer, der i almindelighed ikke har en tilstrækkelig central rolle til, at bestemmelsen vil kunne anvendes, kan nævnes personer, som politiet har vurderet ikke var medlemmer, og som kun har mindre roller i forbindelse med foreningens kriminelle

aktiviteter, herunder ved at holde vagt og advare mod forbipasserende, eller personer, hvis eneste tilknytning består i at deltage i foreningens aktiviteter enkeltstående gange.

Det er en betingelse for meddelelse af opholdsforbud efter den foreslåede bestemmelse, at et forbud vurderes at være af væsentlig betydning for at sikre, at foreningen ikke videreføres.

Bestemmelsen overlader et konkret skøn til politiet, der på baggrund af alle tilgængelige oplysninger om den forbudte eller opløste forening samt den pågældende person skal vurdere, om et forbud må antages at være af væsentlig betydning for at sikre, at foreningen ikke videreføres.

Anvendelse af bestemmelsen forudsætter, at der er foretaget en konkret handling eller adfærd, der peger i retning af, at den pågældende eller andre personer ikke respekterer det foreløbige forbud eller opløsningen.

Sådanne handlinger eller adfærd kan f.eks. være en fortsættelse af foreningens kriminalitet eller i øvrigt fortsættelse af foreningens aktiviteter i det offentlige rum. Der kan f.eks. også være tale om handlinger eller adfærd, der giver begrundet mistanke om, at foreningens (ellers lovlige) aktiviteter fortsættes eller vil blive fortsat ufortrødent, også selv om det respekteres, at foreningens logo og andre kendetegn ikke kan anvendes. I den forbindelse vil en handling eller adfærd, der normalt ikke i sig selv vil kunne give begrundet mistanke om en forbrydelse, skulle sammenholdes med den omstændighed, at der er tale om en forbudt eller opløst forening, samt at den pågældende person havde en tæt tilknytning til foreningen, og det vil på den baggrund samlet set kunne give anledning til begrundet mistanke om, at foreningens aktiviteter fortsættes eller vil blive fortsat.

Det vil efter omstændighederne være tilstrækkeligt, hvis foreningen, herunder ved dens (tidligere) medlemmer, ved ytringer eller ved adfærd i øvrigt har givet politiet grund til at mistænke, at et forbud eller opløsning ikke vil blive taget til efterretning. Det er således ikke nødvendigt, at der er foretaget handlinger, som har givet politiet anledning til at efterforske en overtrædelse af den foreslåede § 132 a, stk. 1.

Den foretagne handling eller adfærd skal ikke nødvendigvis relatere sig direkte til den person, som tildeles et opholdsforbud efter den foreslåede bestemmelse. Det afgørende er, at det konkret i forhold til den pågældende person vurderes, at et opholdsforbud vil være af væsentlig betydning for

overholdelse af forbuddet mod foreningen eller opløsningen heraf. I vurderingen skal personens tilknytning til foreningen imidlertid ses i forhold til den handling eller adfærd, som begrunder opholdsforbuddet. Jo mindre tilknytning til foreningen, som en person havde, jo mere skal handlingen eller adfærden relatere sig til den pågældende. Omvendt vil en helt central rolle i foreningens aktiviteter kunne begrunde et opholdsforbud, selv om handlingen eller adfærden ikke konkret relaterer sig til den pågældende. Der vil således f.eks. kunne være tale om, at personer, der var medlemmer af foreningen, udtaler, at foreningens videreføres, og dette vil efter omstændighederne kunne danne grundlag for et opholdsforbud mod personer, der havde en ledende rolle i foreningen, selv om der ikke i forbindelse med udtalelserne er en direkte indikation mod disse personer.

Ved vurderingen af, om et forbud vil være af *væsentlig betydning* for at sikre, at foreningen ikke videreføres, kan der lægges vægt på, om politiet ellers kun vanskeligt vil kunne overvåge eller forhindre aktiviteter, der tyder på, at foreningen videreføres.

Opholdsforbuddet vil kunne gives så snart, den konkrete handling eller adfærd foreligger. Er der således forud for et forbud eller en opløsning af foreningen fremsat tilkendegivelser om, at et forbud eller en opløsning ikke vil blive respekteret, kan forbuddet meddeles i forlængelse af, at foreningen forbydes eller opløses.

Et opholdsforbud efter den foreslåede bestemmelse vil indebære, at den pågældende person har forbud mod at færdes og opholde sig på de omfattede steder. Dette indebærer, at personen ikke må befinde sig disse steder, jf. dog nedenfor om de personer, der har bopæl eller arbejder i forbudsområdet.

Opholdsforbuddet kan gives på *bestemte steder*. Den geografiske afgrænsning af et opholdsforbud skal efter bestemmelsen sættes i sammenhæng med betingelsen om, at et forbud skal være af *væsentlig betydning* for at sikre overholdelse af et forbud eller opløsning. Forbuddet kan således kun udstrækkes til områder, hvor dette væsentlighedskriterium gør sig gældende.

Der kan i forbindelse med vurderingen heraf lægges vægt på, hvor de handlinger eller den adfærd, som giver anledning til opholdsforbuddet, er foretaget, hvor den pågældende person eventuelt er mistænkt for at udføre foreningsaktiviteter, samt hvor foreningen også forud for forbuddet eller opløsningen har været aktive.

Et opholdsforbuds geografiske udstrækning vil afhænge af områdets karakter. Typisk vil et opholdsforbud efter bestemmelsen skulle udstrækkes til f.eks. en plads, en park, en vej samt eventuelt mindre veje i tilknytning her- til. Der vil imidlertid, når grundlaget for et forbud er meget stærkt, kunne gives forbud i et større område, der tæller en række veje, pladser og parker. Omvendt kan området ikke udstrækkes til en hel by, bydel eller større kvar- ter.

Den nærmere fastlæggelse af området skal vurderes konkret i hvert enkelt tilfælde og være i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet. Der skal således være forholdsmæssighed mellem forbuddets virkninger for den pågældende og de hensyn, der taler for at meddele et forbud.

Der skal i den forbindelse lægges vægt på, hvor indgribende opholdsforbud- det vil være for den pågældende persons familie- og arbejdsliv, således at der tages behørigt hensyn til den pågældendes bevægelsesfrihed. Det for- hold, at den pågældende bor i området, vil i almindelighed betyde, at et for- bud er et mere intensivt indgreb over for den pågældende end over for an- dre og dermed indebære, at den konkrete vurdering af betingelserne skær- pes. Det er imidlertid ikke udelukket, hvis grundlaget for et opholdsforbud er stærkt, at give en person opholdsforbud et sted, som omfatter den pågæl- dendes bopæl.

Hvis en person bor inden for det område, der er omfattet af forbuddet, vil den pågældende kunne færdes frit til og fra sin bopæl eller arbejdsplads og ud i sit lokalområde, men vil ikke ellers kunne opholde sig i området. Dette vil i praksis betyde, at den pågældende trods et forbud vil kunne færdes i området med henblik på at foretage almindelige dagligdags gøremål, herun- der indkøb, lægebesøg og biblioteksbesøg. På samme måde vil personens arbejdssted kunne spille ind på virkningen af et opholdsforbud. Omvendt vil den pågældende persons bevægelsesfrihed ikke skulle tillægges vægt af be- tydning, hvis den pågældende ikke har nogen særlig grund til at komme i området.

Det forudsættes i øvrigt, at ordningen administreres i overensstemmelse med Danmarks internationale forpligtelser. Det indebærer, at der ikke vil kunne meddeles forbud, hvis dette som følge af omstændighederne i den konkrete sag vil være i strid med Danmarks internationale forpligtelser, li- gesom forbuddet ikke vil skulle anses for overtrådt, hvis et forbud mod op- hold eller færden i området som følge af omstændighederne i sagen vil være i strid med Danmarks internationale forpligtelser.

Det geografiske område, der er dækket af forbuddet, skal beskrives præcist. Dette indebærer i almindelighed, at de veje, pladser og parker mv., der er omfattet, skal angives.

Steder inden for opholdsforbudsområdet, hvortil der ikke er almindelig adgang, vil ikke være omfattet af opholdsforbuddet, men det vil i almindelig ikke få nogen betydning, idet den pågældende ikke uden at overtræde forbuddet vil kunne komme til det pågældende sted.

Det foreslås i § 132, *stk. 3*, at der for forbuddet, som skal være skriftligt og begrundet, skal fastsættes en frist, der ikke kan overstige 1 år. Fristen kan forlænges med højst 6 måneder ad gangen.

Forbuddet skal have en så kort tidsmæssig udstrækning som muligt. Varigheden af forbuddet samt forlængelse heraf skal sættes i sammenhæng med betingelsen om, at det skal være af *væsentlig betydning* for at sikre overholdelse af et forbud eller opløsning. Forbuddet kan således kun udstrækkes i den tid, hvor dette væsentlighedskriterium vurderes at gøre sig gældende.

Tidsbegrænsningen skal også vurderes i forhold til de handlinger eller den adfærd, som har givet anledning til opholdsforbuddet samt den pågældende persons andel heri eller tilknytning til foreningen. Dette indebærer, at jo mere sikkert grundlag, der er for forbuddet, eller jo mere central en rolle den pågældende person havde, jo længere varighed vil forbuddet kunne have.

Er grundlaget for vurderingen, at den pågældende tidligere er dømt for overtrædelse af §§ 132 a eller 132 b på grund af tilknytning til samme forening, forudsættes adgangen til at meddele forbud i 1 år anvendt fuldt ud. Er grundlaget for vurderingen et andet, bør der normalt ikke meddeles forbud i mere end 6 måneder.

I øvrigt skal den nærmere fastlæggelse af den varighed, som forbuddet skal have, vurderes konkret i hvert enkelt tilfælde og være i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet.

Meddelelse af forbud efter den foreslåede *stk. 1* er en forvaltningsretlig afgørelse, og forvaltningslovens krav om partshøring, begrundelse og klagevejledning mv. finder således anvendelse.

Politiets afgørelse om forbud kan påklages til Rigspolitiet, jf. retsplejelovens § 109, stk. 1. Rigspolitiets afgørelse kan ikke påklages, jf. retsplejelovens § 109, stk. 2.

Endvidere vil lovligheden af forbuddene kunne prøves i forbindelse med en straffesag om overtrædelse heraf. Herudover kan lovligheden af forbuddene prøves af domstolene efter den almindelige regel i grundlovens § 63.

Det foreslås med § 132 b, *stk. 4*, at overtrædelse af et opholdsforbud efter bestemmelsen straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år. Det forudsættes i den forbindelse, at straffen i førstegangstilfælde som udgangspunkt fastsættes til ubetinget fængsel i 40 dage.

Fastsættelse af straffen vil fortsat bero på domstolenes konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige omstændigheder i sagen, og det angivne strafniveau vil kunne fraviges i op- eller nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpende eller formildende omstændigheder af betydning for udmålingen af straffen.

Det er en forudsætning for håndhævelse af forbuddet, at det er meddelt over for den pågældende.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Straffeloven indeholder ikke i dag en bestemmelse som den foreslåede § 132 b, *stk. 2*, om, at politiet kan meddele påbud i relation til forsamlinger. Der er imidlertid f.eks. i politiloven og ordensbekendtgørelsen en række bestemmelser, hvorefter politiet kan udstede lignende påbud.

Det foreslås at indsætte en ny bestemmelse i straffeloven som § 132 b, *stk. 2*, om, at politiet kan påbyde personer, som på et bestemt sted deltager i en forsamling af personer, hvoraf en stor del har haft en tilknytning til en forening, som inden for de seneste 10 år er foreløbig forbudt af regeringen eller opløst ved dom, at forlade det pågældende sted eller forsamlingen, hvis forsamlingen er egnet til at skabe utryghed for de omkringboende eller forbi-passerende.

Den foreslåede bestemmelse vil give politiet mulighed for at påbyde enhver person – uanset om personen har tilknytning til en forbudt eller opløst forening – at fjerne sig fra et sted eller en forsamling, hvis forsamlingen er egnet til at skabe utryghed.

En forsamling skal forstås som en flerhed af personer på et bestemt sted med et fælles formål. Der skal ikke nødvendigvis være tale om en forsamling i grundlovens forstand.

Påbud efter stk. 2 vil kunne meddeles, hvis en stor del af de personer, der deltager i forsamlingen, har haft en tilknytning til en forening, som inden for de seneste 10 år er forbudt eller opløst. Den foreslåede bestemmelse vil således kun kunne anvendes i 10 år fra det tidspunkt, hvor den forening, som deltagerne har haft en tilknytning til, sidst var lovlig. Er der tale om, at foreningen forud for domstolsafgørelsen om opløsning var foreløbig forbudt af regeringen, vil tidsbegrænsningen på 10 år skulle regnes fra tidspunktet for det foreløbige forbud, hvis dette har fundet anvendelse helt frem til foreningens opløsning.

Når det skal vurderes, om forsamlingen består af en tilstrækkelig stor del personer, der havde en tilknytning til en forbudt eller opløst forening, kan der efter omstændighederne lægges vægt på andelen af personer med tilknytning eller antallet af personer med tilknytning, og i visse tilfælde vil der kunne lægges vægt på en kombination af andel og antal, ligesom der kan lægges vægt på forsamlingens samlede størrelse. Det er ikke muligt at angive en bestemt procentdel eller et bestemt antal personer, der skal have haft tilknytning til foreningen, men der skal være grundlag for, at forsamlingen kan relatere sig til den forbudte eller opløste forening, selv om dette ikke vil være et krav i sig selv. Det vil således i almindelighed ikke være tilstrækkeligt, at ca. halvdelen af de personer, som deltager, har haft tilknytning. Omvendt skal det ikke være muligt at omgå bestemmelsen, ved at tidligere foreningsmedlemmer får et stort antal udenforstående til at være til stede for at undgå, at bestemmelsen finder anvendelse.

I modsætning til det foreslåede stk. 1 vil enhver reel tilknytning til foreningen kunne tages i betragtning, og bestemmelsen finder således ikke kun anvendelse i forhold til personer, der havde en tæt tilknytning til foreningen.

Begrebet tilknytning indebærer, at den pågældende skal have et tilhørsforhold til foreningen som sådan. Det blotte bekendtskab med enkeltpersoner fra den pågældende forening falder således uden for den foreslåede bestemmelses anvendelsesområde. Vurderingen af, om den dømte har tilknytning til foreningen i bestemmelsens forstand, beror i første række på et politifagligt skøn.

I den forbindelse vil der bl.a. kunne lægges vægt på, om personen er iagttaget i forbindelse med foreningens arrangementer eller har båret beklædning, udsmykning eller lignende med symboler eller tekst med tilknytning til den pågældende forening. Der vil også kunne lægges vægt på, om personen i gentagne tilfælde er iagttaget sammen med andre personer tilknyttet foreningen. På samme måde vil eksempelvis tatoveringer og tilkendegivelser, herunder på sociale medier eller lignende, kunne indgå i vurderingen af den pågældendes tilknytning til foreningen. Der vil endvidere kunne lægges vægt på eventuelt materiale tilhørende foreningen, f.eks. dokumenter, bøger, regnskaber, medlemslister, telefonlister, indbetalinger, fotos, videoer mv., der viser, at personen har en tilknytning til den pågældende forening. Herudover vil der også kunne lægges vægt på, om den pågældende er dømt for at have begået strafbare forhold sammen med andre personer tilknyttet foreningen.

Påbud kan gives til personer, uanset om den pågældende i foreningens egen selvforståelse er fuldgældigt medlem eller har status som f.eks. »prospect«, »supporter«, »hangaround« eller »probationary«. Det afgørende er, at personen har tilknytning til foreningen.

Den foreslåede stk. 2 vil således omfatte personer, som havde mindre roller i forbindelse med foreningens kriminelle aktiviteter, herunder ved at holde vagt og advare mod forbipasserende, eller personer, hvis eneste tilknytning bestod i at deltage i foreningens aktiviteter enkeltstående gange. Graden af tilknytning kan imidlertid have betydning for vurderingen af, om der deltager en tilstrækkelig stor del, der havde tilknytning til foreningen. Jo stærkere tilknytning, der er til foreningen, jo mindre andel eller jo færre personer kræves der for at bringe bestemmelsen i anvendelse.

Ligesom efter det foreslåede stk. 1 skal vurderingen af tilknytningen som udgangspunkt foretages på det tidspunkt, hvor foreningen sidst var lovlig, og det vil således ikke være en forudsætning for anvendelse af den foreslåede bestemme, at der kan påvises en tilknytning til foreningen på tidspunktet for meddelelse af påbuddet. Hvis der imidlertid kan påvises en tilstrækkelig tilknytning til foreningen på et tidspunkt, hvor den var forbudt eller opløst, vil der også kunne lægges vægt herpå i forhold til anvendelse af den foreslåede stk. 2.

Som allerede anført vil også personer uden tilknytning til foreningen kunne meddeles påbud efter bestemmelsen. Det bemærkes i den forbindelse, at det ikke er en forudsætning for anvendelse af bestemmelsen, at de personer, som

bortvises fra det pågældende sted eller fra forsamlingen, har forsæt til, at andre deltagere har tilknytning til en forbudt eller opløst forening.

Det foreslås, at forsamlingen skal være egnet til at skabe utryghed for de omkringboende eller forbipasserende.

Der skal foretages en objektivt bedømmelse af, om forsamlingen er egnet til at skabe utryghed. Der bør i den forbindelse navnlig lægges vægt på, om forsamlingen fremmer en adfærd, der vil kunne præge miljøet på en måde, som typisk skaber utryghed.

Den omstændighed, at en stor del af deltagerne i forsamlingen skal have haft tilknytning til en forening, der er forbudt eller opløst, indebærer, at den utryghed, som kræves, for at bestemmelsen kan anvendes, ikke skal have samme styrke, som kræves, for at der er tale om en ”væsentlig ulempe og utryghed” i § 1 i lov om forbud mod anvendelse af bestemte ejendomme som samlingssted for en gruppe eller ”særlig utryghedsskabende” eller en ”særlig utryghed” i ordensbekendtgørelsens § 6, stk. 6.

Dette indebærer, at der vil kunne lægges vægt på, om forsamlingen foregår et sted, hvor foreningens kriminelle aktiviteter eller negative dominans foregik før forbuddet eller opløsningen. Jo mere adfærden ligner den adfærd, der blev oplevet i samme område inden forbuddet, jo mindre vil der konkret skulle til for at være egnet til at skabe utryghed.

Ved vurderingen af, om en forsamling er egnet til at skabe utryghed, kan der bl.a. lægges vægt på antallet af personer i forsamlingen, hvor forsamlingen finder sted samt de tilstedeværende personers generelle adfærd, herunder om de udviser adfærd, der er generende, chikanerende, intimiderende, truende, forulepende, ubehagelig, forstyrrende eller krænkende. Der kan endvidere lægges vægt på, om de tilstedeværende personer begår fredskrænkelser, anvender skældsord eller i flere tilfælde tager uønsket kontakt til udenforstående. Endvidere vil larm eller kast med genstande være egnet til at skabe utryghed. Enkeltstående mindre krænkelser mv. vil i almindelighed ikke være tilstrækkelig, men hvis der er tale om gentagne eller grovere handlinger eller forskellige former for den nævnte adfærd, vil det generelt være egnet til at skabe utryghed. Der kan desuden tages hensyn til sandsynligheden for, at krænkelserne mv. fortsætter, hvis der ikke gribes ind. Det bemærkes, at den utryghed, der kan være forbundet med den blotte tilstedeværelse af personer, der havde en tilknytning til en forbudt eller opløst forening, ikke i sig selv vil være tilstrækkelig til at meddele et påbud.

Det vil ikke være et krav, at omgivelserne konkret skal have givet udtryk for en følelse af utryghed i forhold til en forsamling, men henvendelser eller lignende fra personer, der oplever utryghed, vil kunne indgå i den samlede vurdering.

Det vil endvidere ikke være et krav, at utrygheden skal udspringe fra samtlige eller størstedelen af deltagerne af forsamlingen, men utrygheden skal kunne henføres til forsamlingen som sådan. Dette indebærer, at adfærden i almindelighed ikke må kunne henføres til kun enkeltstående deltagere. Vurderingen heraf skal imidlertid også foretages i lyset af forsamlingens samlede størrelse. Der kan også lægges vægt på, om enkeltstående personer, som adfærden stammer fra, ser ud til at dominere forsamlingen på en sådan måde, at deres adfærd kan henføres til forsamlingen.

Det bemærkes, at der ikke vil være grundlag for at meddele påbud efter den foreslåede bestemmelse, hvis den udviste utryghed helt oplagt ikke har forbindelse til den forbudte eller opløste forening.

Politiets mulighed for at meddele påbud efter den foreslåede stk. 2 angår personer, som deltager i en forsamling. Påbud vil således kunne meddeles til flere eller alle personer i forsamlingen. Der vil i almindelighed ikke være grundlag for kun at meddele påbud til en enkelt person, idet utrygheden ikke må kunne henføres til kun enkeltstående deltagere.

Påbud skal meddeles under iagttagelse af det almindelige forvaltningsretlige proportionalitetsprincip, der tilsiger, at politiet alene må meddele påbud i det omfang, det er nødvendigt. Dette indebærer, at politiet kan meddele påbud til de personer, der giver anledning til utrygheden. Påbud vil således enten kunne meddeles til få personer, til en større kreds af personer eller eventuelt til hele forsamlingen, hvis dette vurderes nødvendigt for forhindre den utryghed, som forsamlingen giver anledning til.

Politiet vil endvidere skulle foretage en afvejning af på den ene side interessen i at sikre en vidtgående forsamlingsfrihed (særligt for så vidt angår politiske emner og holdningsprægede spørgsmål) og på den anden side hensynet til at forhindre utryghed for de omkringboende og forbipasserende.

Der er ikke med begreberne ”omkringboende eller forbipasserende” tilsigtet en egentlig begrænsning i, hvem på det konkrete sted adfærden skal være egnet til at skabe utryghed for. Der er således tale om meget vide begreber,

der omfatter personer med relation til stedet. Den egentlige begrænsning ligger derimod i, at forsamlingen skal være egnet til at skabe utryghed, og i vurderingen heraf spiller det ind, hvor man befinder sig og med hvilket formål.

Retsvirkningen af, at politiet meddeler påbud efter bestemmelsen, er, at de pågældende personer skal forlade stedet. Hvis dette giver anledning til, at forsamlingen i øvrigt flytter med, vil de pågældende personer skulle forlade forsamlingen.

Det forudsættes med forslaget, at et påbud efter den foreslåede bestemmelse ikke udgør en afgørelse i forvaltningslovens forstand. Dette indebærer, at forvaltningslovens regler om bl.a. partshøring ikke finder anvendelse.

Det bemærkes i den forbindelse, at påbuddet skal medvirke til at forhindre, at forsamlinger skaber utryghed for de omkringboende eller forbipasserende, og at det derfor skal kunne meddeles hurtigt og på stedet samt i visse tilfælde til en større mængde personer samtidigt. Bl.a. disse forhold taler for, at forvaltningslovens partsbeføjelser ikke er egnede til at finde anvendelse i forhold til påbuddene efter stk. 2.

Derimod vil almindelige forvaltningsretlige principper om bl.a. proportionalitet og saglighed også finde anvendelse i forhold til påbud efter stk. 2.

Et påbud fra politiet kan påklages til Rigspolitiet, jf. retsplejelovens § 109, stk. 1. Rigspolitiets afgørelse kan ikke påklages, jf. retsplejelovens § 109, stk. 2.

Endvidere vil lovligheden af påbuddet kunne prøves i forbindelse med en straffesag om overtrædelse heraf. Herudover kan lovligheden af påbuddet prøves af domstolene efter den almindelige regel i grundlovens § 63.

Det foreslås med § 132 b, *stk. 5*, at manglende efterkommelse af et påbud efter stk. 2 straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder. Det forudsættes i den forbindelse, at der i førstegangstilfælde som udgangspunkt udmåles en frihedsstraf på 7 dages fængsel. Det bemærkes, at der i almindelighed vil kunne straffes for manglende efterkommelse af politiets påbud, uanset om politiets skøn efter bestemmelsen efterfølgende tilsidesættes. Det forudsættes dog, at politiet i forbindelse med påbuddet klart har tilkendegivet, at påbuddet meddeles efter straffelovens § 132 b, *stk. 2*, og at manglende efterkommelse heraf kan medføre fængselsstraf.

Fastsættelse af straffen vil fortsat bero på domstolenes konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige omstændigheder i sagen, og det angivne strafniveau vil kunne fraviges i op- eller nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpende eller formildende omstændigheder af betydning for udmålingen af straffen.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 2

Til nr. 1

Retsplejeloven indeholder ikke i dag hjemmel til at beslaglægge en forenings formue og øvrige ejendele.

Det foreslås at indsætte en ny bestemmelse i retsplejeloven som § 803 a, hvorefter en forenings formue og øvrige ejendele kan beslaglægges, hvis foreningen foreløbig forbydes af regeringen.

Den foreslåede bestemmelse vil have samme anvendelsesområde som den foreslåede bestemmelse om konfiskation i straffelovens § 75, stk. 5 (forslaget til § 1, nr. 1), idet bestemmelsen foreslås for at sikre foreningens formue mv. med henblik på senere konfiskation.

Det følger således af den foreslåede bestemmelse, at der er adgang til at beslaglægge alt, hvad en forening, der foreløbigt forbydes, ejer. Det gælder foreningens eventuelle formue, herunder bankindestående eller likvide midler, og alle foreningens øvrige ejendele, herunder foreningens arkiv og protokoller, uanset om de pågældende ejendele har en økonomisk værdi.

Det vil være de reelle ejerforhold, der er afgørende for, om en formue mv. vil kunne beslaglægges efter bestemmelsen. Dette vil indebære, at formuen mv. kan beslaglægges, selv om den måtte være registreret i f.eks. et medlems navn, hvis den reelt tilhører foreningen.

Den foreslåede bestemmelse er formuleret, så beslaglæggelse er fakultativt. Det forudsættes imidlertid, at adgangen til beslaglæggelse anvendes, medmindre der konkret foreligger helt særligt omstændigheder.

Beslaglæggelse vil kunne foretages fra det tidspunkt, hvor foreningen foreløbig forbydes af regeringen.

Til nr. 2

Der er tale om en konsekvensændring som følge af forslaget til § 2, nr. 3 (forslaget om ændring af retsplejelovens § 806), hvor det foreslås, at § 806, stk. 5-8 bliver § 806, stk. 6-9.

Til nr. 3

Retsplejelovens § 806 regulerer bl.a., hvem der har kompetence til at træffe afgørelse om beslaglæggelse.

Det foreslås, at der i bestemmelsen indsættes et nyt stk. 5, der skal regulere, hvem der har kompetence til at træffe afgørelse om beslaglæggelse efter den foreslåede bestemmelse om beslaglæggelse af en forbudt forenings formue mv.

Det foreslås således, at politiet kan træffe beslutning om beslaglæggelse efter § 803 a. Det foreslås endvidere, at reglen i retsplejelovens § 806, stk. 4, 2. pkt. finder tilsvarende anvendelse.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at politiet uden forudgående retskendelse kan træffe beslutning om beslaglæggelse efter den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens 803 a. Det bemærkes i den forbindelse, at det i bemærkningerne til forslaget til § 803 a er forudsat, at der skal ske beslaglæggelse af en forbudt forenings formue mv., medmindre helt særlige omstændigheder gør sig gældende.

Med henvisningen til retsplejelovens § 806, stk. 4, 2. pkt., foreslås det, at politiet snarest muligt og senest inden 24 timer skal forelægge sagen for retten, der ved kendelse afgør, om indgrebet kan godkendes, hvis den, som indgrebet er rettet imod, fremsætter anmodning herom. Der vil således være adgang til domstolskontrol af beslaglæggelsen.

Til nr. 4

Retsplejelovens § 807 indeholder regler om den praktiske gennemførelse af beslutninger om bl.a. beslaglæggelse.

Der foreslås en tilføjelse i bestemmelsens 2. pkt., som indebærer, at politiet skal vejlede foreningen om adgangen til at få spørgsmålet om lovligheden af beslaglæggelsen indbragt for retten.

Til nr. 5 og 6

Der er tale om konsekvensændringer som følge af forslaget til § 2, nr. 3 (forslaget om ændring af retsplejelovens § 806), hvor det foreslås, at § 806, stk. 5-8 bliver § 806, stk. 6-9.

Til nr. 7

Retsplejelovens § 807 b omhandler den civilretlige retsvirkning af beslaglæggelse i forhold til såvel den, som indgrebet retter sig imod, som tredje-mand.

Det foreslås, at der i bestemmelsens stk. 3 indsættes et nyt punktum, hvor det bestemmes, at stk. 3, 1. og 2. pkt. finder tilsvarende anvendelse ved beslaglæggelse efter § 803 a.

Forslaget vil indebære, dels at foreningen er uberettiget til at råde over dens formue og andre ejendele, hvis disse er beslaglagt, dels at kreditorforfølgning alene kan foretages med hensyn til krav mod tiltalte, som bestod, før beslaglæggelsen.

Til nr. 8

Retsplejelovens § 807 d omhandler reglerne om beslaglæggelsens ophør.

Det foreslås, at beslaglæggelse efter den foreslåede § 803 a tilføjes til stk. 1 med den virkning, at § 807 d, stk. 1, finder anvendelse på beslaglæggelse af en forbudt forenings formue mv.

Det foreslåede ændring indebærer, at rådighedsberøvelse som følge af beslaglæggelsen bortfalder senest, når sagen er endeligt sluttet ved bl.a. dom, medmindre det beslaglagte konfiskeres.

Dette vil indebære, at rådighedsberøvelsen vil bortfalde, hvis opløsning af foreningen ved endelig dom er afvist. Den foreslåede ændring skal endvidere forstås på den måde, at rådighedsberøvelsen vil bortfalde, hvis regeringen beslutter at ophæve det foreløbige forbud.

Til § 3

Formålet med lovforslaget er at indføre et effektivt strafferetligt værn mod at videreføre en forening, efter at den er foreløbig forbudt eller opløst ved dom, idet Københavns Politi er ved at forberede en sag om opløsning af bandegrupperingen Loyal To Familia. Det foreslås derfor, at loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

Der er ikke på nuværende tidspunkt nogen foreninger, der er foreløbig forbudt af regeringen eller opløst ved dom, og det samme forventes at gøre sig gældende ved lovens ikrafttræden. Af den grund vil loven først få virkning i forhold til foreninger, der foreløbig forbydes af regeringen eller opløses ved dom efter lovens ikrafttræden, samt til handlinger, der er foretaget herefter.

Til § 4

Den foreslåede bestemmelse vedrører lovens territoriale gyldighed og fastslår, at loven ikke gælder for Færøerne og Grønland.

Færøerne har pr. 1. marts 2010 overtaget lovgivningskompetencen på det strafferetlige område. For Grønland gælder en særlig kriminallov. Der gælder endvidere særlige retsplejelove for Færøerne og Grønland. Der er derfor ikke behov for hjemmel til at sætte lovforslaget i kraft for Færøerne og Grønland.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

<i>Gældende formulering</i>	<i>Lovforslaget</i>
	<p style="text-align: center;">§ 1</p> <p>I straffeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 977 af 9. august 2017, som ændret senest ved lov nr. [...] foretages følgende ændringer:</p>
<p>§ 75. Udbyttet ved en strafbar handling eller et hertil svarende beløb kan helt eller delvis konfiskeres. Savnes der fornødent grundlag for at fastslå beløbets størrelse, kan der konfiskeres et beløb, som skønnes at svare til det indvundne udbytte.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Såfremt det må anses for påkrævet for at forebygge yderligere lovovertrædelser, eller særlige omstændigheder i øvrigt taler derfor, kan der ske konfiskation af</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) genstande, der har været brugt eller bestemt til at bruges ved en strafbar handling, 2) genstande, der er frembragt ved en strafbar handling, og 3) genstande, med hensyn til hvilke der i øvrigt er begået en strafbar handling. <p><i>Stk. 3.</i> I stedet for konfiskation af de i stk. 2 nævnte genstande kan der konfiskeres et beløb svarende til deres værdi eller en del heraf.</p> <p><i>Stk. 4.</i> I stedet for konfiskation efter stk. 2 kan der træffes bestemmelse om foranstaltninger vedrørende</p>	

genstandene til forebyggelse af yderligere lovovertrædelser.	
<i>Stk. 5.</i> Når en forening opløses ved dom, kan dens formue, arkiv, protokoller og lignende konfiskeres.	1. § 75, stk. 5 , affattes således: ”Når en forening opløses ved dom, kan dens formue og øvrige ejendele konfiskeres.”
§ 132 a. Den, der deltager i fortsættelsen af en forenings virksomhed, efter at den foreløbig er forbudt af regeringen eller opløst ved dom, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år.	2. § 132 a affattes således: » § 132 a. Den, der deltager i videreførelsen af en forening, efter den foreløbig er forbudt af regeringen eller opløst ved dom, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år. <i>Stk. 2.</i> Den, der, uden at forholdet er omfattet af stk. 1, på offentligt sted, i kriminalforsorgens institutioner eller med forsæt til udbredelse i en videre kreds besidder eller anvender en forenings kendetegn, efter foreningen er foreløbig forbudt af regeringen eller opløst ved dom, straffes med fængsel indtil 6 måneder.«
	3. Efter § 132 a indsættes: » § 132 b. Politiet kan forbyde en person, som har haft en tæt tilknytning til en forening, der er foreløbig forbudt af regeringen eller opløst ved dom, at færdes og opholde sig bestemte steder, hvis det vurderes at være af væsentlig betydning for at sikre, at foreningen ikke videreføres. <i>Stk. 2.</i> Politiet kan påbyde personer, som på et bestemt sted deltager i en forsamling af personer, hvoraf en stor del har haft en tilknytning til en forening, som inden for de seneste

	<p>10 år er foreløbig forbudt af regeringen eller opløst ved dom, at forlade det pågældende sted eller forsamlingen, hvis forsamlingen er egnet til at skabe utryghed for de omkringboende eller forbipasserende.</p> <p><i>Stk. 3.</i> Forbud efter stk. 1 skal meddeles skriftligt og være begrundet. For forbuddet skal fastsættes en frist, der ikke kan overstige 1 år. Fristen kan forlænges med indtil 6 måneder ad gangen.</p> <p><i>Stk. 4.</i> Overtrædelse af et forbud meddelt efter stk. 1 straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år.</p> <p><i>Stk. 5.</i> Manglende efterkommelse af et påbud efter stk. 2 straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder.</p> <p>«</p>
	<p style="text-align: center;">§ 2</p> <p>I retsplejeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1101 af 22. september 2017, som ændret senest ved lov nr. [...], foretages følgende ændringer:</p>
	<p>1. Efter § 803 indsættes:</p> <p>”§ 803 a. En forenings formue og øvrige ejendele kan beslaglægges, hvis foreningen foreløbig forbydes af regeringen.”</p>
<p>§ 804. Som led i efterforskningen af en lovovertrædelse, der er undergivet offentlig påtale, eller krænkelse som nævnt i § 2, stk. 1, nr. 1, i lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning kan der meddeles en person, der ikke er mistænkt, pålæg om at forevise eller udlevere gen-</p>	

stande (edition), hvis der er grund til at antage, at en genstand, som den pågældende har rådighed over, kan tjene som bevis, bør konfiskeres eller ved lovovertrædelsen er fravendt nogen, som kan kræve den tilbage. Når pålæg meddeles en erhvervsvirksomhed, finder § 189 tilsvarende anvendelse for andre, der i kraft af deres tilknytning til virksomheden har fået kendskab til sagen.

Stk. 3. Er en genstand uden pålæg herom afleveret til politiet af de i stk. 1 nævnte grunde, finder § 807, stk. 5, anvendelse. Fremsættes der begæring om udlevering, og imødekommer politiet ikke begæringen, skal politiet snarest muligt og inden 24 timer forelægge sagen for retten med anmodning om beslaglæggelse. § 806, stk. 4, 2. pkt., og stk. 6, 1. pkt., finder i så fald anvendelse.

Stk. 4. Der kan ikke meddeles pålæg om edition, såfremt der derved vil fremkomme oplysning om forhold, som den pågældende ville være udelukket fra eller fritaget for at afgive forklaring om som vidne, jf. §§ 169-172.

Stk. 5. Justitsministeren kan fastsætte regler om økonomisk godtgørelse i særlige tilfælde for udgifter i forbindelse med opfyldelse af pålæg om edition.

Stk. 2. Er en genstand udleveret til politiet efter pålæg om edition, finder reglerne om beslaglæggelse ef-

ter § 803, stk. 1, tilsvarende anvendelse.	
<i>Stk. 3.</i> Er en genstand uden pålæg herom afleveret til politiet af de i stk. 1 nævnte grunde, finder § 807, stk. 5, anvendelse. Fremsættes der begæring om udlevering, og imødekommer politiet ikke begæringen, skal politiet snarest muligt og inden 24 timer forelægge sagen for retten med anmodning om beslaglæggelse. § 806, stk. 4, 2. pkt., og stk. 6, 1. pkt., finder i så fald anvendelse.	2. I § 804, stk. 3, ændres ”§ 807, stk. 5” til: ”§ 807, stk. 6”.
<i>Stk. 4.</i> ---	
<i>Stk. 5.</i> ---	
§ 806. Afgørelse om beslaglæggelse og om pålæg om edition træffes efter politiets begæring. Begæring om beslaglæggelse til sikring af erstatningskrav kan tillige fremsættes af forurettede.	
<i>Stk. 2.</i> Afgørelsen træffes af retten ved kendelse, jf. dog stk. 8. I kendelsen anføres de konkrete omstændigheder i sagen, hvorpå det støttes, at betingelserne for indgrebet er opfyldt. Kendelsen kan til enhver tid omgøres.	
<i>Stk. 3.</i> Retten kan efter politiets begæring i en kendelse om edition bestemme, at politiet fra virksomheder og personer, der er omfattet af § 1 i lov om forebyggende foranstaltninger mod hvidvask af udbytte og finansiering af terrorisme, kan indhente oplysninger, som de pågældende har rådighed over, om	

<p>transaktioner på en konto, hvortil der er overført midler ved en transaktion, som er omfattet af kendelsen om edition, eller ved en transaktion, der udspringer af en transaktion, som er omfattet af kendelsen om edition. I kendelsen fastsættes det tidsrum, inden for hvilket indhentelse af oplysninger kan ske. Dette tidsrum skal være så kort som muligt og må ikke overstige 4 uger. Tidsrummet kan forlænges, men højst med 4 uger ad gangen. Forlængelsen sker ved kendelse. Politiet skal snarest muligt efter udløbet af det tidsrum, inden for hvilket indhentelse af oplysninger kan ske, underrette retten om de transaktioner, som politiet har indhentet oplysninger om. Underretningen skal indeholde en angivelse af de bestemte grunde, der er til at antage, at transaktionerne udspringer af en transaktion, som er omfattet af kendelsen om edition.</p>	
<p><i>Stk. 4.</i> Såfremt indgrebets øjemed ville forspildes, hvis retskendelse skulle afventes, kan politiet træffe beslutning om beslaglæggelse og om edition, jf. dog stk. 5. Fremsætter den, mod hvem indgrebet retter sig, anmodning herom, skal politiet snarest muligt og senest inden 24 timer forelægge sagen for retten, der ved kendelse afgør, om indgrebet kan godkendes.</p>	
<p><i>Stk. 5.</i> Beslaglæggelse efter § 802, stk. 3, kan kun ske efter retskendelse. Det samme gælder beslaglæggelse af trykte skrifter eller lyd-</p>	<p>3. I § 806 indsættes efter stk. 4 som nyt stykke: ”<i>Stk. 5.</i> Politiet kan træffe beslutning om beslaglæggelse efter § 803</p>

<p>eller billedprogrammer omfattet af medieansvarsloven, i anledning af hvis indhold ansvar skal gøres gældende.</p>	<p>a. Reglen i stk. 4, 2. pkt., finder tilsvarende anvendelse.” Stk. 5-8 bliver herefter stk. 6-9.</p>
<p><i>Stk. 6.</i> Inden retten træffer afgørelse efter stk. 4, 2. pkt., skal der være givet den, mod hvem indgrebet retter sig, adgang til at udtale sig. § 748, stk. 5 og 6, finder tilsvarende anvendelse.</p>	
<p><i>Stk. 7.</i> Inden retten træffer afgørelse om pålæg om edition efter § 804, skal der være givet den, der har rådighed over genstanden, adgang til at udtale sig. § 748, stk. 5 og 6, finder tilsvarende anvendelse. Bestemmelsen i 1. pkt. finder ikke anvendelse, hvis rettens afgørelse skal danne grundlag for en international retsanmodning om edition.</p>	
<p><i>Stk. 8.</i> Afgørelse om beslaglæggelse træffes af politiet, såfremt den, som indgrebet retter sig imod, meddeler skriftligt samtykke til indgrebet.</p>	
<p>§ 807. Politiet iværksætter beslaglæggelse. Foretages beslaglæggelse på grundlag af en retskendelse, skal denne på begæring forevises for den, som indgrebet retter sig imod. Foretages beslaglæggelsen efter reglen i § 806, stk. 4, skal politiet vejlede den pågældende om adgangen til at få spørgsmålet indbragt for retten.</p>	<p>4. I § 807, stk. 1, indsættes efter ”§ 806, stk. 4”: ”eller 5”.</p>
<p><i>Stk. 2.</i> ---</p>	
<p><i>Stk. 3.</i> Beslaglægges materiale hos personer, der er omfattet af § 172, kan den pågældende kræve, at det første gennemsyn af materialet skal foretages af retten. § 806, stk. 6, 1.</p>	<p>5. I § 807, stk. 3, ændres ”§ 806, stk. 6, 1. pkt.” til: ”§ 806, stk. 7, 1. pkt.”.</p>

<p>pkt., finder tilsvarende anvendelse ved rettens gennemsyn. Indtil det første gennemsyn kan ske, opbevares materialet af politiet.</p>	
<p><i>Stk. 4. ---</i></p>	
<p><i>Stk. 5. ---</i></p>	
<p>§ 807 a. Samme beføjelser til beslaglæggelse som politiet, jf. § 806, stk. 4, har enhver, der træffer nogen under eller i umiddelbar tilknytning til udøvelsen af et strafbart forhold. Det beslaglagte skal snarest muligt overgives til politiet med oplysning om tidspunktet og grundlaget for beslaglæggelsen. Politiet forelægger sagen for retten i overensstemmelse med § 806, stk. 4, 2. pkt., medmindre det beslaglagte inden udløbet af 24 timer udleveres til den, mod hvem indgrebet er foretaget, eller denne meddeler skriftligt samtykke til beslaglæggelse i overensstemmelse med § 806, stk. 8.</p>	<p>6. I § 807 a ændres ”§ 806, stk. 8” til: ”§ 806, stk. 9”.</p>
<p>§ 807 b. Beslaglæggelse efter § 802, stk. 1, og § 803, stk. 1, 1. pkt., medfører, at der hverken ved aftale eller kreditorforfølgning kan foretages dispositioner over det beslaglagte, som er i strid med indgrebets formål.</p>	
<p><i>Stk. 2.</i> Beslaglæggelse efter § 802, stk. 2, og § 803, stk. 1, 2. pkt., har, indtil der træffes afgørelse efter § 807 d, stk. 2 og 3, samme retsvirkning som arrest, jf. kapitel 56.</p>	
<p><i>Stk. 3.</i> Beslaglæggelse efter § 802, stk. 3, medfører, at tiltalte er uberettiget til at råde over formuen. Kreditorforfølgning kan alene foretages med hensyn til krav mod til-</p>	<p>7. I § 807 b, stk. 3, indsættes som 3. pkt.: ”1. og 2. pkt. finder tilsvarende anvendelse ved beslaglæggelse efter § 803 a.”</p>

talte, som bestod, før kendelsen om beslaglæggelse blev afsagt.	
§ 807 d. Rådighedsberøvelse som følge af beslaglæggelse efter § 802, stk. 1, og § 803, stk. 1, 1. pkt., bortfalder senest, når sagen er endeligt sluttet ved dom, påtaleopgivelse eller tiltalefrafald, medmindre det beslaglagte konfiskeres. Er der tvist om, til hvem tilbagelevering skal ske, kan retten efter begæring træffe bestemmelse om, til hvem beslaglagte genstande skal udleveres. Afgørelsen træffes ved kendelse.	8. I § 807 d, stk. 1, udgår ”og”, og efter ”§ 803, stk. 1, 1. pkt.,” indsættes: ”og § 803 a”.
<i>Stk. 2.</i> ---	
<i>Stk. 3.</i> ---	
<i>Stk. 4.</i> ---	
<i>Stk. 5.</i> ---	
	§ 3
	Loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.
	§ 4
	Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.